

2 0 2 5

Gemeenteraad 05 juni 2025

5^e vergadering – 5 juni 2025

Vergadering van de gemeenteraad, gehouden op 5 juni te 10:00 uur.

Voorzitter: Sharon Dijkstra

Aanwezig zijn de leden: Aït Daoua, Al-Saqaff, Assen, Bode, Bosch, Chirino, Dada-Anthonij, Dekkers, Deldjou Fard, Dijkstra, Fattal, Geleijns, Van der Graaf, Heijne, Hellevoort, Hessel, Van Heuven, Te Hoonte, Kleinrensink, Koning, Maas, Meeding, Paalman, De Pagter, Passier, Peters, Ramaker, Sasbrink, Snijder, Van Steeg, Stellinga, Sungur, Vasters, Vermeulen, Van Vliet, De Vries, Van der Wilt, Zwanenberg, Van der Zweth en Zwinkels

Afwezig is het lid: Raaijmakers, Nolten, Bos, Talhaoui

Aanwezig zijn de wethouders: Schilderman

Griffier: Miguel Israel

Opening

Sharon Dijksma (voorzitter): Geachte aanwezigen, stilte in de zaal alsjeblieft. Geachte aanwezigen, ik open de vergadering. Welkom allemaal bij deze raadsvergadering die in het teken staat van de algemene beschouwingen op de voorjaarsnota 2025. Ook de mensen die thuis meekijken en meeluisteren heet ik van harte welkom. En daarnaast natuurlijk iedereen die vandaag aanwezig is op de publieke tribune. Ik heb bericht van afwezigheid ontvangen van Ilse Raaijmakers, Stevie Nolten en Cees Bos. Yvonne Hessel en Linda Bode komen later vanochtend. De agenda. Wat zeg je? Er is nog iemand later. Mohammed Talhaoui, begrijp ik, of niet? Die is afwezig. De heer Van der Zweth.

Gemeente Utrecht

Rick van der Zweth (PvdA): Ja, dank voorzitter. Zoals iedereen in deze hui in ieder geval weet, is Mohamed Talhaoui niet aanwezig en later wordt bekend meer waarom, maar voor vandaag is hij er niet.

Sharon Dijksma (voorzitter): Duidelijk, dank u wel. En mevrouw Hornsveld, gaat uw gang.

Ingeborg Hornsveld (GroenLinks): Dank u wel. Mijn collega Melody komt ook wat later.

Sharon Dijksma (voorzitter): Mevrouw Deldjou Fard. Heel goed. Dan ga ik verder. De agenda van vandaag bestaat uit één agendapunt, namelijk de algemene beschouwingen op de voorjaarsnota 2025. Zoals gebruikelijk bij planning- en controlevoorstellen, hebben we een bijzondere volgorde van sprekers. Eerst de oppositie, dan de coalitie, om en om, van groot naar klein. De algemene beschouwingen vinden plaats in één termijn. Dat betekent dus dat u ook meteen moties en amendementen kunt indienen. Het debat zal vervolgens in de commissies plaatsvinden en de besluitvorming in de raadsvergadering van 10 juli aanstaande. Dan stel ik voor dat we gaan beginnen met het debat. Allereerst het woord aan de fractie van de VVD, mevrouw Meerding.

Tess Meerding (VVD): Voorzitter, de afgelopen week was een onrustige week in de politiek. Vooral op het landelijke toneel. Maar vandaag draait het niet om Den Haag. Vandaag draait het om Utrecht. Om onze wijken, onze bewoners, onze toekomst. Laten we in al die hiza vooral niet vergeten waar we hier vandaag echt voor staan. Het maken van de fundamentele financiële keuzes voor Utrecht voor de komende jaren. Keuzes die een grote impact hebben op onze inwoners en onze ondernemers.

Sharon Dijksma (voorzitter): De heer Koning.

Maarten Koning (D66): Ja, dat snap ik natuurlijk dat de VVD het niet wil hebben over wat er landelijk gebeurt, maar er gebeurt wel heel veel en wat daar gebeurt heeft wel invloed op wat er hier in Utrecht gebeurt. Erkent mevrouw Meerding dat?

Tess Meerding (VVD): Voorzitter, ik wil het met iedereen in de pauze van dit debat heel graag hebben over wat er allemaal landelijk gebeurt. Maar wat ik met deze tekst probeer te zeggen, is dat we niet uit het oog moeten verliezen voor welke inwoners wij hier vandaag staan. Het is heel makkelijk om het steeds over de landelijke politiek te hebben of verzamd te raken in wat er daar allemaal speelt. Maar vandaag ligt er echt een serieuze keuze voor, voor Utrecht, voor onze inwoners, voor onze ondernemers. En ik vind dat we die keuze en onze taak daarin serieus moeten nemen.

Sharon Dijksma (voorzitter): Koning.

Maarten Koning (D66): Twee jaar geleden was het de landelijke VVD die leugens vertelde over asiel, die een kabinet daarop opblies. Een situatie waardoor we mede nu in ellende zitten. Het ravijnjaar waar gemeentes mee te maken hebben, waar we hier in Utrecht mee te maken hebben, dat heeft giga invloed op onze voorjaarsnota. Erkent mevrouw Meerding dat?

Tess Meerding (VVD): Voorzitter, ik begrijp werkelijk waar niet waarom D66 kiest voor deze toon in dit debat. Leugens over asiel. Als de heer Koning zo graag over het landelijke beleid wil praten, dan moet hij lekker naar de Tweede Kamer gaan. Wij zitten hier vandaag in Utrecht om het te hebben over de fundamentele financiële keuzes die wij maken voor onze stad. En ja, ik zie dat het Rijk een belangrijke samenwerkingspartner is. Ik zie dat het Rijk keuzes maakt die ook hier van invloed zijn. Maar laten we alsjeblieft geen Tweede Kamertje gaan spelen. Laten we het gewoon over onze eigen politiek hebben.

Sharon Dijksma (voorzitter): Laatste keer, meneer Koning, op dit punt.

Maarten Koning (D66): Dat doe ik natuurlijk heel graag. Maar ik wil hier wel het punt maken dat het echt te makkelijk is om hier overheen te stappen. Want de gemeentes, waaronder Utrecht, worden gewoon opgezadeld met een giga aantal problemen. Dat gaat over asiel. Dat gaat inderdaad over dat wij investeringen moeten kunnen doen in infrastructuur. Dat gaat over dat het Rijk niet over de brug komt met geld bijvoorbeeld voor de ontsluiting van Rijnenburg. En daar willen wij van dat de VVD daar niet voor wegloopt.

Tess Meerding (VVD): Voorzitter, het besluit om een andere systematiek te kiezen voor de gemeentefinanciën, dat is niet in deze coalitieperiode genomen. Dat ligt niet aan dit kabinet. Dat gaat al veel verder terug. Sterker nog, in het vorige kabinet waar D66 ook in zat, is die afspraak nog een keer bevestigd. Dus ja, wij zien dat er gevolgen zijn, maar schuift dat niet af op dit kabinet wat er een jaartje heeft gezeten. Dan moet u kijken naar het vorige kabinet. En ja, daar zat de VVD ook in. Daar nemen we alle verantwoordelijkheid voor, maar doet D66 dat ook en andere partijen.

Sharon Dijksma (voorzitter): Meneer Van Heuven.

Maarten van Heuven (Partij voor de Dieren): Maar dit kabinet waar de VVD in zit, besluit wel om het gemeentefonds niet aan te vullen met gemeente, met geld en de gemeente dus op te zadelen met echt enorme bezuiniging.

Tess Meeding: Voorzitter, het klopt dat dit kabinet heeft besloten dat niet aan te vullen. En ik zou willen zeggen, als dit kabinet of als we hier in Utrecht een geldboom hadden staan, dan hadden we het wel geweten. Dan hadden we lekker van die geldboom geplukt en dan was er oneindig veel geld naar de gemeentes gegaan. Maar dat is niet de realiteit. Niemand vindt het leuk om te moeten bezuinigen, maar dat is wel de opgave waar we voor staan, zowel landelijk als lokaal. En ja, dat werkt door. Dan moet je scherpe keuzes maken. En onze kritiek op dit college is dan ook dat dit college dat niet durft te doen. Die durft niet echt te bezuinigen, durft geen beleidskeuzes te maken en daarmee los je dus ook niks op.

Sharon Dijksma (voorzitter): Meneer van Heuven.

Maarten van Heuven (Partij voor de Dieren): Ik vind het, zoals D66 zei, echt veel te makkelijk van VVD. Kijk gewoon zelf naar de Tweede Kamer. Miljoenen, miljarden aan fossiele subsidies bijvoorbeeld worden in stand gehouden en miljoenen worden op gemeentes afgewenteld en wij moeten dan keuzes maken. Ja, je kan praten over wat het college wil en wat het college doet, maar dat de VVD alleen maar naar het college kijkt en niet naar eigen ministers, eigen minister van Financiën bijvoorbeeld, absoluut onverantwoord.

Tess Meeding (VVD): Voorzitter, wij kijken naar onze eigen ministers en onze eigen beleid, maar ik zie werkelijk waar niet die geldboom waar we nog extra van kunnen plukken. Ik zie gewoon landelijk een heel groot tekort en ja, dan moeten we kiezen voor bezuinigingen. Wat ik ook nog graag wil benadrukken, is dat wij als VVD hier in Utrecht hebben laten zien hoe wij die keuzes wel maken. Wij hebben de vorige keer onze toekomstnota gepresenteerd, een sluitend financieel beleid met andere keuzes. Daarmee hebben we een duidelijke alternatief gegeven voor hoe wij het wel zouden doen.

Sharon Dijksma (voorzitter): Meneer Koning, dit punt heeft u al een keer kunnen maken, dus ik weet niet of u nu iets heel anders gaat doen, want anders kan ik die interruptie niet toestaan.

Maarten Koning (D66): Ja, want ik wil ingaan op iets anders wat de VVD nu zei. En dat gaat erover alsof er niet bezuinigd wordt. Sterker nog, we hebben vorig jaar besloten tot 25 miljoen aan hervormingsbezuinigingen. Die worden ingevuld in deze voorjaarsnota. Er wordt nog eens 7 miljoen extra bezuinigd. En daarmee neemt dit college en deze coalitie verantwoordelijkheid om die financiën ook weer op orde te krijgen. En wordt die vraag op z'n minst van erkent door u?

Sharon Dijksma (voorzitter): Meeding.

Gemeente Utrecht

Tess Meerdling (VVD): Voorzitter. Nee, dat erken ik niet. Want de bezuiniging die de heer Koning noemt, die zie ik en daar ben ik ook blij mee. Daar kom ik later ook op terug. De VVD heeft namelijk vorige keer ook gevraagd om meer te bezuinigen op het eigen ambtelijke apparaat. Maar als je verder kijkt naar de lijst met bezuinigingsmaatregelen, dan zie je dat de bezuinigingen die in de stad gevoeld gaan worden, die gaan landen bij onze inwoners, dat die Nou, grotendeels nu nog niet genomen worden, maar pas in 2026, 2027, 2028, dan worden die bezuinigingsmaatregelen ineens vertienvoudigd. En dan is dit college al weg.

Sharon Dijksma (voorzitter): De heer Koning.

Maarten Koning (D66): Ik vind het weer een heel raar en onsamenhangend verhaal, want de VVD zegt ook altijd, joh, je mag de belastingen niet verhogen. Dat gebeurt niet in deze voorjaarsnota. Dus ik zou zeggen, tel uw zegeningen.

Sharon Dijksma (voorzitter): Mevrouw Meerdling.

Tess Meerdling (VVD): Volgens mij was mijn verhaal kraakhelder, maar als de heer Koning nog een keer uitleg wil, dan doe ik dat graag in de pauze. Het verhogen van de belastingen. Nou, geweldig. De belastingen worden een keer niet verhoogd. Natuurlijk is de VVD daar blij mee, maar het is echt geen reden om jezelf weer op de borst te gaan kloppen. Kijk eens wat er de afgelopen jaren is gebeurd. De OZB is ieder jaar fors omhoog gegaan. Als we vijf jaar terugkijken, dan is de OZB bovenop de indexering met vijftig procent verhoogd. Dus doe nou niet alsof dit college de grootste vriend is van de belastingbetaler. Dit college is de grootste vijand.

Sharon Dijksma (voorzitter): Laatste keer, meneer Koning.

Maarten Koning (D66): Ja, want wat gebeurde er met de OZB op het moment dat de VVD in het college zat de laatste keer?

Tess Meerdling (VVD): Nou, voorzitter, daar was ik niet bij, dus dat weet ik niet uit mijn hoofd. Maar de heer Koning zal me vast helpen daarmee.

Sharon Dijksma (voorzitter): Nou, eigenlijk niet, want die heeft al drie interrupties gehad. De heer Van der Zweth.

Gemeente Utrecht

Rick van der Zweth (PvdA): De VVD zegt dat alle bezuinigingen worden opgeschoven vanaf 26 en later. Ziet mevrouw Meerding enige samenhang met het ravijnjaar dat pas start in 2026?

Tess Meerding (VVD): Voorzitter, het ravijnjaar start misschien pas in 2026, maar vanaf 2024 heeft deze stad al een tekort van 97 miljoen. Dat is nu opgelost door de hele spaarpot leeg te trekken. Maar je had ook kunnen zeggen, wij gaan dan al bezuinigen. Sterker nog, de VVD heeft hier in de afgelopen jaren ieder jaar opgeroepen, het ravijnjaar komt eraan, dit besluit ligt er al heel lang, ga je nou daar alvast op voorbereiden? Ga alvast kijken wat je minder kan doen, want dan komt die klap zometeen minder hard aan. Het college heeft dat volledig in de wind geslagen en daardoor staan we nu voor een enorm tekort.

Sharon Dijksma (voorzitter): Van der Zweth.

Rick van der Zweth (PvdA): Ja voorzitter, heel veel woorden om te zeggen dat een eerder gat, een kleiner gat, gewoon gedicht is en dat inderdaad het ravijnjaar pas later komt. Dus dat het logisch is dat dat de komende jaren is. Dan zegt de VVD, ga niet naar landelijk kijken. Wat zegt mevrouw Meerdink dan tegen de partijgenoten, de wethouders van de VVD, die in februari aan de alarmklok hingen, die de alarmbel rinkelde? Wat zegt dan mevrouw Meerdink tegen de burgemeesters die dat in april deden? De VVD burgemeesters die allemaal zeggen, het ravijnjaar is desastreus. Dit gaat fout. De overheden staan onder druk. De gemeente staat onder druk. Zo kan je niet met ons omgaan. Allemaal VVD'ers. Korte interrupties. Wat vindt mevrouw Meerding dan van die uitspraken van haar partijgenoten?

Sharon Dijksma (voorzitter): Meerding.

Tess Meerding (VVD): Voorzitter, nog even op het vorige punt, want daar begon de heer Van der Zweth mee. Volgens mij was ook mijn uitleg daarbij heel helder. Het is belachelijk — en dat is echt de schuld van dit college — dat wij inderdaad in 2024 al voor een tekort van 97 miljoen stonden, terwijl dat in alle andere gemeentes niet het geval is. Want inderdaad, het ravijnjaar, de echte grote bezuiniging van het Rijk, komt pas in 2026. Toch heeft dit college het voor elkaar gekregen om al veel eerder een enorm tekort te hebben. En dat is aan dit college toe te rekenen. En dat kunt u niet ontkennen. Dan iets over mijn collega's.

Sharon Dijksma (voorzitter): De laatste keer meneer Van der Zweth. Oh, er was nog een antwoord. Misschien kunnen jullie wat kortere vragen stellen en kortere antwoorden geven. Dan redden we ook één uur nog.

Rick van der Zweth (PvdA): Punt van orde. Klein punt van orde. De interrupties zijn natuurlijk wel gewoon in het eigen tijd. En tijd is super beperkt. Dus als ik zo dom ben om lange

Gemeente Utrecht

interrupties te doen, wat mij net werd ingefluisterd, heb ik er zelf last van. Dus volgens mij gaat dat goed, maar bij de antwoorden heeft u helemaal gelijk.

Sharon Dijksma (voorzitter): Fair enough. Meneer Van der Zweth, voor nog een hele lange interruptie. Het woord komt nog. Oké, check. Gaat uw gang, mevrouw Meerding.

Tess Meerding (VVD): Ja, want de heer Van der Zweth stelde nog een tweede vraag over mijn collega's in Den Haag, of eigenlijk mijn collega's wethouders uit andere gemeentes, of ik die heb aangesproken. Die heb ik zeker aangesproken. Ik heb het hier ook nog met burgemeester Jan van Zanen over gehad. En ik heb hem verteld dat ik het hardgrondig met hem oneens ben. Wanneer hij zegt dat alle gemeentes voor een ravijnjaar staan en dat het landelijke beleid dat maar moet oplossen. En ik heb hem meegenomen en verteld in alle voorbeelden van het Utrechtse beleid, waar veel te veel geld wordt uitgegeven, waar geld echt wordt verkwist aan gefaalde projecten, aan allerlei extra's, niet-wettelijke taken. En hij was het met me eens.

Sharon Dijksma (voorzitter): Volgens mij heeft u al drie interrupties op dit punt gehad. Nee? Nog één keer? Oké, laatste keer, meneer Van der Zweth.

Rick van der Zweth (PvdA): Verrast door die uitsmijter, ik wou zeggen. Want de heer Van Zanen zegt andere dingen in de pers, maar ik vind het wel goed om te horen dat mevrouw Meerding dan ook gewoon de burgemeester van Den Haag een flinke tik op de vingers geeft. Dat is een brede interpretatie van haar rol. En dan heeft ze nog tientallen andere burgemeesters en wethouders te gaan. En ik wil er maar bij zeggen, want mevrouw Meerding zei heel veel over de financiën, maar wij zijn in deze gemeente al vanaf 2023 bezig met hervormingsbezuinigingen. Alle eerdere tekorten, die veel kleiner waren, zijn gewoon opgelost. En alle grote tekorten komen er nu aan, op een logisch moment, want het ravijnjaar, nou luister naar uw Ambtsgenoten zou ik zeggen of nou uw partijgenoten die er hele wijze dingen over zeggen.

Tess Meerding (VVD): Waar meneer Van Zanen het specifiek mee eens was, was dat het in Utrecht inderdaad niet een tekort is van het landelijke beleid, maar van dit college. U had het over mijn andere collega's. Ik heb dit niet alleen met meneer Van Zanen besproken, maar ook bij de financiële sessie met alle wethouders van de VVD heb ik precies hetzelfde verhaal gehouden. Dus u kunt gerust zijn.

Sharon Dijksma (voorzitter): Ik stel voor dat u, want u was volgens mij eigenlijk nog maar drie zinnen op weg met uw inbreng, dat u gewoon uw inbreng vervolgt nu.

Gemeente Utrecht

Tess Meerdling: Voorzitter, voor ons ligt de allerlaatste voorjaarsnota van dit college. En dat is te merken. Deze voorjaarsnota leest als een afscheidsbrief. Er wordt volop teruggekeken, gemijmerd en bij vlagen ook zelfvoldaan op de eigen borst geklopt. Maar zo'n afscheid is ook HET moment om de balans op te maken. Wat is er eigenlijk gebeurd de afgelopen 3,5 jaar? En waar staan we nu? Als de VVD die balans opmaakt, komt dit linkse college uit op een diep rood eindcijfer. Want laten we eerlijk zijn. Utrecht staat er financieel nog steeds beroerd voor. Het megatekort van 97 miljoen werd bij de vorige voorjaarsnota tijdelijk weggepoetst door de gemeentelijke spaarpot leeg te trekken. Maar dat was, zoals we toen al voorspelden, geen structurele oplossing. En zie daar, nog een jaar later dienen de volgende grote tekorten zich alweer aan. Zo zien we in deze voorjaarsnota. Voorzitter, je zou hopen dat zo'n dreigend toekomstbeeld leidt tot bijsturing, bezinning en tot scherpere keuzes. Maar nee, ook in deze laatste voorjaarsnota blijft het college hardnekkig vasthouden aan dezelfde radicaal linkse koers. Er blijft geld stromen naar allerlei extra's, naar nietwettelijke taken en naar gefaalde projecten. Van pop-up meubels op parkeerplaatsen tot aan buku-nanga-kuku-sessies. En niet te vergeten de miljoenen tekorten bij het Utrechtse werkbedrijf. Ondertussen blijft het college ingebreken op de terreinen waarvoor zij wel verantwoordelijk is. zoals de bouw van voldoende zwembaden en sportvelden, het ruimtebieden aan ondernemers en de zorg voor veilige straten. Wat dit extra zuur maakt, is dat diezelfde mensen, die weinig positiefs terugzien...

Sharon Dijksma (voorzitter): Er is een interruptie van de heer Van der Graaf.

Rik van der Graaf (ChristenUnie): Ja, voorzitter. Los van dat de VVD ons even mag uitleggen waar die Buku nanga kuku- sessies precies worden georganiseerd, zijn we wel benieuwd naar of de VVD ook gewoon met ons deelt dat er in het verleden fouten zijn gemaakt. Ook gewoon fouten in de begroting en hoe we met elkaar daarin goed informeerden. maar dat dit college daar gelijk adequaat op gereageerd heeft door direct verantwoordelijkheid te nemen. We zijn enorme bezuinigingen, gaan we mee aan de slag op het stadskantoor. Er zijn allemaal mensen keihard mee aan het werk. Dan is het toch juist wat je op zo'n moment moet doen, verantwoordelijkheid nemen, kijken naar waar je een appeltje voor de dorst hebt, je reserves daarvoor inzetten, maar ook kijken wat je zelf kan doen.

Sharon Dijksma (voorzitter): Mevrouw Meerdling.

Tess Meerdling (VVD): De Buku nanga kuku-sessies worden gehouden in de bibliotheek. Het gaat dan over boek en koek, dus u kunt daaraan deelnemen. Verder zei u nog iets over of het college dan niet heel adequaat heeft opgetreden. Nee, dat vindt de VVD echt per definitie niet. U zei dat er fouten zijn gemaakt. Ja, er was inderdaad een rekenfout. Die kost ons 40 miljoen. Dat was nogal een enorme tegenvaller. Wij vinden niet dat het college daarvoor een schouderklopje verdient, eigenlijk het tegenovergestelde.

Sharon Dijksma (voorzitter): Van der Graaf.

Rik van der Graaf (ChristenUnie): Volgens mij worden die sessies ook georganiseerd in het kader van de Ketikoti. Dat zijn voor mij juist onderwerpen die in deze stad de aandacht verdienen om stil te staan bij het verleden en wat daar in deze stad is gebeurd en wat wij ook als stad daaraan hebben bijgedragen. Volgens mij is het hartstikke goed dat we die sessies organiseren. En tegelijkertijd, als wij met elkaar naar die verantwoordelijkheid benemen, dan is dat toch juist wat je van een stad mag doen. Ook in tegenstelling tot wat landelijk gebeurt, het wanbeleid waar het net al eventjes over ging, zit hier volgens mij gewoon een bestuur dat zegt nee, we acteren op fouten die zijn gemaakt. We acteren op die tekorten die aankomen en we nemen verantwoordelijkheid voor bezuinigingen. We leggen al die sessies die georganiseerd worden tegen de lat en gaan daar stevig het gesprek over aan. Dat is dan precies wat je moet doen en wat je van een bestuur mag verwachten.

Sharon Dijksma (voorzitter): Meerding.

Tess Meerding (VVD): Voorzitter, de ChristenUnie begint met te zeggen, nou, hartstikke goed dat er sessies worden georganiseerd. En ja, als we hier een geldboom zouden hebben, nogmaals, dan zou je best kunnen zeggen, nou, daar gaan we lekker dit van doen. Maar het is niet een kerntaak van de gemeente. We staan voor een megatekort. Daarom blijft de VVD het bizar vinden dat dit college ervoor kiest en blijft kiezen om aan dit soort voorbeelden steeds meer geld te geven. Wij zien daarin ook echt iets wat je anders zou kunnen doen. Dit is echt een keuze van dit college. Dan over het nemen van verantwoordelijkheid. Natuurlijk zien we dat er iets gebeurt. Maar als je kijkt waar de harde klappen vallen, dan is dat toch echt vooral in 2026. Als je kijkt naar de bezuinigingsmaatregelen, dan zie je dat er ongeveer 3 miljoen landt in dit jaar. En dat loopt dan op tot op een gegeven moment 30 miljoen in 2027. Ja, dan is mijn conclusie dat we niet met dit college in dit jaar de pijnen gaan voelen, maar over een paar jaar pas. En dan is dit college weg.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Gaat u verder.

Tess Meerding (VVD): Ik was gebleven bij dat de gemeente haar kerntaken niet uitvoert. Wat dit extra zuur maakt, is dat dezelfde mensen, die weinig positiefs terugzien van het lokale beleid, vaak ook die mensen zijn die het hardst worden belast en van dit college continu de rekening gepresenteerd krijgen. Vorig jaar beloofde het college nog dat eventuele financiële meevallers direct zouden worden gebruikt om de lasten voor inwoners te verlagen. Nu is er een meevaller van 8 miljoen door extra OZB-inkomsten, maar waarom ziet de inwoner daar dan niets van terug? De VVD vindt dit niet uit te leggen en ziet dit ook echt als een gebroken belofte. Het is tijd dat bewoners eindelijk eens iets terugzien van hun belastinggeld. We zullen daar zelf met een voorstel op komen.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Een interruptie van Kleinrensink.

Julia Kleinrensink (GroenLinks): Ik ben de hele tijd benieuwd of u vindt dat er geen keuzes worden gemaakt door dit college of dat de keuzes die gemaakt worden niet uw keuzes zijn. Ik hoor eigenlijk beide telkens terug in uw verhaal.

Tess Meerdling (VVD): Ik vind het ook allebei. Er worden te weinig keuzes gemaakt. Er worden voor heel veel dingen nog steeds gezegd dat we dit en dat blijven doen. Het geld kan allemaal niet op. En als ik dan kijk naar de keuzes die wel worden gemaakt, daar ga ik zo ook nog iets over zeggen, dan zouden wij ook daarin andere dingen kiezen.

Julia Kleinrensink (GroenLinks): Maar als u dan zegt dat die inwoners niks terugzien, terwijl u tegelijkertijd zegt dat er nog heel veel in deze stad gedaan wordt, dus er wordt nog steeds zorg geleverd, er wordt gezorgd voor de veiligheid op straat, er wordt gezorgd dat de mensen die het hardst nodig hebben een vangnet hebben, dan zien inwoners toch heel veel terug van dat beleid.

Tess Meerdling (VVD): GroenLinks zegt het al, de inwoners die het het hardst nodig hebben. Dit college focust heel erg op één groep, op één groep die bijvoorbeeld die zorg gebruikt, andere voorzieningen gebruikt, allerlei extra's. Maar er is ook een groep van hardwerkende Nederlanders die eigenlijk bijna nooit met de gemeente in aanraking komt, die geen beroep hoeft te doen op de gemeente, maar die wel graag wil dat de straten schoon zijn, dat er groen is in de straat, dat er voldoende BOA's zijn zodat ze veilig over straat kunnen. En dat zien zij nu niet terug. Dus het is steeds dezelfde groep die wel moet betalen, maar daar niks voor terugziet.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Kleinrensink.

Julia Kleinrensink (GroenLinks): Volgens mij is er niks zo fijn als voor iedere inwoner als het weet dat wanneer het even minder gaat dat er een gemeente is die voor je klaarstaat, los van dat al die dingen die u nu noemt ook gedaan worden. Er wordt in deze begroting helemaal niet verder bezuinigd op groen. Dus we zijn bezig met die stad mooier te maken, ook voor al die inwoners die wel dat kunnen missen en ook bij willen betalen en daarmee solidair zijn met al die andere inwoners in de stad, weten dat als zij het nodig hebben, dat de gemeente ook voor hen klaarstaat.

Tess Meerdling (VVD): Ja, voorzitter, en dan heeft GroenLinks het weer over de mensen met wie het even minder gaat. Ik hoop dat GroenLinks zich ook beseft dat er mensen zijn, best wel heel veel mensen, die eigenlijk hun hele leven heel goed hun eigen broek kunnen ophouden, die ook heel erg hun best doen om hun zaakjes op orde te hebben. En juist als je daar heel erg je best voor doet en je hebt dan wel een keer de gemeente nodig en de gemeente laat het afweten of je loopt naar het centraal station, je loopt onder het bollendak door en je voelt je onveilig en je

Gemeente Utrecht

denkt waarom doet de gemeente hier niet meer? Ja, dan voel je je in de steek gelaten. En dan denk je, waarom moet ik wel elke keer mijn rekening betalen, de gemeentelijke belastingen, terwijl ik er niks voor terugkrijg.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Gaat u verder.

Tess Meerding (VVD): In de korte spreektijd die ik hier vandaag heb, wil ik ook nog iets zeggen over de bezuinigingen op onze ambtelijke organisatie. De VVD is positief dat het college alsnog extra wil snijden in deze kostenpost. Iets waar de VVD in onze toekomstnota ook al voor pleitte. Maar binnen die bezuinigingen maakt het college wat ons betreft echt de verkeerde keuzes. De nadruk ligt nu vooral op het snijden in mensen die in de uitvoering werken, zoals het klantcontactcentrum. Terwijl het hele stadskantoor tjokvol zit met beleidsambtenaren, die nu grotendeels worden ontzien. Wat de VVD betreft zou dat precies andersom moeten zijn. Ook hierop komen we zelf met een voorstel. Voorzitter, ik rond af. De VVD vindt dat het helemaal anders moet. Dat is duidelijk. En toch gloort er wat ons betreft een beetje hoop aan de horizon. De gemeenteraadsverkiezingen van 2026. Wij hopen vurig dat een volgend stadsbestuur er anders uitziet. En dat dat stadsbestuur wel goed op de portemonnee van onze inwoners let. Want dat is wat Utrecht verdient.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Dank u wel. Dan gaan we verder en kom ik bij GroenLinks. Het woord is aan mevrouw Kleinrensink.

Julia Kleinrensink (GroenLinks): Voorzitter. Solidariteit is de politieke versie van liefde. Dit stond twee weken geleden op een bordje bij de demonstratie tegen fascisme en zondepolitiek. Het raakt de kern in de tijden van polarisatie. Niet tegenover elkaar staan, maar naast elkaar. Elkaar zien, elkaar steunen en opkomen voor die mensen die het het hardst nodig hebben. Knokken voor wat kwetsbaar is. En terwijl het kabinet na nog geen jaar is gevallen en in dat jaar vooral heeft geruzied, niks voor elkaar kreeg en vooral polariseerde, doet Utrecht wat telt. Hier maken we wel keuzes en blijven we overeind. In een tijd waar de politiek wankelt is Utrecht een baken van stabiliteit. Al jaren bouwen we aan een stad die solidair is, duurzaam en sociaal. En als ik het nieuws lees, lijkt het alsof wij elke dag een stukje verder afglijden in deze wereld. Mensenrechten staan onder druk, vrijheden worden teruggedraaid en de politiek draait steeds meer om korte termijn en schijnoplossingen. En dat voelt soms machteloos en eenzaam. En daarom...

Sharon Dijksma (Voorzitter): Ik zag al een interruptie. Ja, de heer Bosch.

Gemeente Utrecht

David Bosch (UtrechtNu!): Ja, die polarisatie, dat komt elke keer naar boven. Maar is het niet GroenLinks die daar gewoon net zo goed aan meedoet?

Julia Kleinrensink (GroenLinks): Nee, voorzitter. We zijn een partij die ziet dat ieder mens ertoe loedt en waar je daar ook voor zorgt, hoe je zorgt dat al die vrijheden geborgd zijn en kijkt naar de mensen die het het hardst nodig hebben. Dat vind ik niet polariseren. Bovendien zijn we een partij die, hoe het ook is, je mag met elkaar van mening verschillen, maar we gaan niet de democratie tarten.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Meneer Bosch.

David Bosch (UtrechtNu!): Maar tegelijkertijd zijn het ook vaak GroenLinks mensen, of GroenLinks PvdA, ik weet niet hoe ik het moet noemen, die ook dingen zeggen over kiezers die hebben gestemd op de VVD, die hebben gestemd op BBB, die hebben gestemd op weet ik veel wat. Daar worden allerlei dingen over gezegd die ook niet helpen in dat polarisatiedebat. Erkent GroenLinks dat?

Julia Kleinrensink (GroenLinks): Voorzitter, volgens mij zit er een heel groot verschil tussen de stemmers die terecht de zorgen hebben en waar we naar om moeten kijken en dat wat een partij doet die de democratie probeert af te breken en het enige wat ze doen is groepen tegenover elkaar zetten. Daar mag je heel streng op zijn. De zorgen van de kiezer moet je altijd serieus nemen.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Gaat u verder.

Julia Kleinrensink (GroenLinks): Goed, daarom is het juist extra hoopvol dat er in deze tijd nog altijd mensen zijn die laten zien dat ze het anders willen. De demonstratie met honderdduizend mensen die een rode lijn vormen, de vrijwilligers in onze stad die daadwerkelijk wat willen betekenen voor een ander, de Canel Pride, de bestaansbalansactie waarin duizenden mensen doneerden om mensen in de bijstand een betrouwbaar inkomen te bieden, weggeefwinkels, maatjesprojecten, activisten die opkomen voor het klimaat, allemaal tekenen van solidariteit en allemaal vormen van liefde. En daarom raakte een schijnbaar doodnormale zin in de voorjaarsnota mij extra. Bij de investering van de LVV, de opvang voor ongedocumenteerde staat, de extra middelen zijn nodig om te voorkomen dat deelnemers in zo'n situatie terechtkomen dat hun grondrechten volgens Europese mensenrechtenverdragen worden geschonden. Dat is een zin die heel normaal zou moeten zijn, die vanzelfsprekend zou moeten zijn, maar die in het huidige Nederland uitzonderlijk is. Utrecht is een van de weinige steden die blijft investeren in menswaardige opvang van mensen zonder een verblijfsvergunning. In Utrecht zijn die mensenrechten niet onderhandelbaar. En in Den Haag is bestaanszekerheid een loze belofte gebleven. Maar in Utrecht blijven we hierop inzetten, ook in de huidige tijden waarin

Gemeente Utrecht

lastige keuzes en onvermijdelijke bezuinigingen voorliggen. En ook in deze voorjaarsnood is dat het geval. Het sociaal domein wordt ontzien bij de hervormingsbezuinigingen. De vorm van de zorg voor de kwetsbare Utrechters blijft overeind. We maken werk van betaalbare woningen door te reguleren en te bouwen. De leegstandsverordening en de opkoopbescherming blijven overeind in deze voorjaarsnota. We investeren in de eerder genoemde LVV en we investeren in de aanpak tegen de uitbuiting van arbeidsmigranten. Waar het Rijk steken laat vallen, probeert Utrecht de schade te beperken. Solidariteit stopt niet bij het hier en nu. Het betekent ook verantwoordelijkheid nemen voor de komende generaties. En dus kiezen wij voor duurzaamheid, zelfs als het financieel moeilijk is. De kwaliteit van de openbare ruimte blijft staan. De vergroening van de schoolpleinen gaat door. En hoewel er in de hervormingsbezuinigingen iets wordt ingeleverd, blijft de basis van ons klimaatbeleid vier overeind staan om waar te maken. We blijven inzetten op de OV-schaalsprong die zorgt voor andere mobiliteit en die onze woningbouw op gang houdt.

Sharon Dijksma (Voorzitter): De heer Bosch.

David Bosch (UtrechtNu!): Ja, kwaliteit van de openbare ruimte, mobiliteit, ik hoor het allemaal voorbij komen. Nou stonden hier net ook allemaal wat mensen voor de deur die zeggen, nou lagen wij de demkabrug, daar gebeurt opeens helemaal niks meer aan. Wat moeten die mensen met dit verhaaltje?

Julia Kleinrensink (GroenLinks): Volgens mij willen wij daar al heel erg lang wat aan doen. Een van de problemen daar is dat het tot nu toe niet lukt omdat de ProRail en de NS dat vooralsnog hier niet aan mee willen werken. Daarom is deze bezuiniging nu te snappen. Je zegt dat we op een andere plek eerst dingen gaan doen, maar uiteraard blijven wij ervoor staan dat ook daar aan gewerkt wordt. De zorg van de mensen die daar beneden waren, delen wij nog steeds.

David Bosch (UtrechtNu!): Het valt me altijd wel op dat als ergens iets niet lukt, is het de schuld van de NS of van ProRail of van het landelijk beleid of van, weet ik veel, misschien de Donald Duck. Ik weet het allemaal niet meer. Maar dat valt me altijd op. Als er iets wordt opgeroepen waar mensen ook last van hebben, ja, dan is dat nooit de schuld van dit college. Want dit college zit er eigenlijk in de GroenLinks-rondvorm al bijna dertig jaar. En we doen net alsof er volgend jaar een nieuwe frisse wind gaat komen. Wat is dat toch met GroenLinks?

Julia Kleinrensink (GroenLinks): Volgens mij gebeuren er ook heel veel mooie dingen in deze stad. En zien de mensen in deze stad dat ook. Dus ik ben daar ook trots op dat we dat met elkaar doen. En er zijn weinig plekken in dit land waar ik zo tevreden over ben als Utrecht. Het is de stad waar je rond wil lopen. Het is de stad waar je wil zijn. Het is de stad waar je nog naar de gemeente durft. Dus ja, ik kijk daar ook wel zo naar, inderdaad.

David Bosch (UtrechtNu!): Dat komt misschien omdat mevrouw Kleinrensink een beetje in haar eigen bubbel zit. Praat GroenLinks weleens met automobilisten? Heeft GroenLinks weleens in een auto gezeten? Want als de mensen hier in de auto, die nu bijvoorbeeld op de Vleutseweg staan, of die in Kanaleiland wonen, of weet ik veel waar, die denken daar heel anders over. En schijnbaar spreekt GroenLinks die nooit, of doet GroenLinks net alsof dat dan ook een geluid is wat wel is horen. Maar zo kennen we GroenLinks natuurlijk wel.

Julia Kleinrensink (GroenLinks): Voorzitter, ik vind niks leuker dan de straat opgaan en huis aan huis. En dan komt dit onderwerp uiteraard vaak langs. En er zijn mensen die dan iets zeggen over de bereikbaarheid. En er zijn nog veel meer mensen die het zeggen over dat ze het belangrijk vinden dat er in hun buurt veilig gespeeld kan worden, dat er groen is. En als je dan uitlegt waarom je deze maatregelen neemt, dan is bijna iedereen het daarmee eens. Dus ja, ik zie daar toch een afweging. Hoewel mensen graag hard willen rijden, willen ze nog liever groen in de buurt, een veilige stad voor hun kinderen. Dus dat is volgens mij de keuze waar de meeste mensen toch keer op keer ook in deze stad voor kiezen, ja.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Mevrouw Meerding.

Tess Meerding (VVD): Ja, voorzitter, want dit roept natuurlijk bij mij een reactie op. Mevrouw Kleinrensink zegt ja, bij het huis aan huis, dan zijn echt de meerderheid die vindt de auto niet zo belangrijk. Komt mevrouw Kleinrensink wel eens in de Vleuten de Meern of grote delen van Leidsche Rijn bij het huis aan huizen?

Julia Kleinrensink (GroenLinks): Ja, daar kom ik ook met het huis aan huizen. En ook daar zien we, zeker in Leidsche Rijn, dat er ook steeds meer GroenLinks gestemd wordt. We zien in deze hele stad dat mensen heel erg graag willen dat deze stad bereikbaar blijft, dat je er makkelijk heen kan. En dat betekent goed OV. Dat betekent veilig kunnen oversteken als voetganger. Dat betekent dat als je met je kindwagen ergens loopt, dat je niet bang hoeft te zijn. U heeft het in uw verkiezingsfilmpjes over dat het hier gaat verstikken. Wat ik een heel verstikkend beeld vind, is op het moment dat het helemaal vol staat met slechte uitlaatgassen, dat is pas echt verstikkend.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Meerding.

Tess Meerding (VVD): Mevrouw Kleinrensink heeft het over wat zij verstikkend vindt. Maar als ik met mensen in Vleuten de Meern of in Leidsche Rijn praat, dan zijn zij vooral heel erg tegen de plannen voor de invoering van betaald parkeren in deze hele gemeente.

Gemeente Utrecht

Herkent mevrouw Kleinrensink dat dan niet? Er is toch echt wel een roep dat mensen die auto nog willen gebruiken?

Julia Kleinrensink (GroenLinks): En daarom zijn we ook verschillende partijen die verschillende belangen hierin vertegenwoordigen. Wat ik net probeerde te zeggen, en ik wil dat nog een keer herhalen, is dat de meeste mensen, als je uitlegt dat je eigenlijk ook iets anders in deze stad wil, namelijk een plek die veilig is, een plek die fijn is voor iedereen, een plek waar groen in de buurt is, dat bijna iedere inwoner daar ook voor staat en dan die keuze snapt. En sommige mensen zullen zeker een andere afweking maken en mogen dan ook op de VVD stemmen.

Sharon Dijksma (Voorzitter): De heer Sungur.

Mahmut Sungur (DENK): Ja, voorzitter, ik wil nu ook niet met een wijk komen, maar als ik de mensen spreek in bijvoorbeeld Kanaleiland, in Overvecht, dan hoor ik echt hele andere geluiden. En dan is zeker niet bijna iedereen overtuigd van het verhaal dat een speeltuin of groen voor hun veel belangrijker is dan een parkeerplaats die verdwijnt. En zien we niet, is mevrouw Kleinrensink het met mij niet eens, dat we zien dat heel veel mensen ook gewoon afhaken in die wijken dat ze überhaupt niet stemmen, even los van welke partij de grootste is geworden in een bepaalde buurt of wijk?

Julia Kleinrensink (GroenLinks): Ja, voorzitter. En de zorg dat mensen afhaken bij onze democratie en zich niet gezien voelen, dat is een enorm terechte zorg waar we volgens mij hard aan moeten werken. En daar zitten vaak ook hele andere zorgen achter. Dus de zorg of er nog een overheid is die voor je klaarstaat, of er mensen naar je luisteren. En dat is niet alleen een Utrechtse probleem, maar zeker ook een landelijk probleem, omdat ze zien dat er continu verschaald is in hun buurt. Dus daar moeten we er ook voor zijn.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Sungur.

Mahmut Sungur (DENK): Ja, voorzitter, ik moet eerlijk bekennen dat ik de betoog van mevrouw Klein-Ensink wel leuk vond. Begin met solidariteit en zijn voor elkaar en polarisatie tegengaan. Maar is zij het niet met mij eens dat we in dit land ook gewoon een racisme en een discriminatie probleem hebben met elkaar?

Julia Kleinrensink (GroenLinks): Ja, voorzitter, u weet dat ik dat met u eens ben. Daarom begon ik ook dit betoog hiermee.

Gemeente Utrecht

Mahmut Sungur (DENK): Ja, en wat vindt mevrouw Kleinrensink dan van het feit dat het bestrijden van racisme of discriminatie geen enkel keer voorkomt in de voorjaarsnota zoals die voor ons ligt?

Julia Kleinrensink (GroenLinks): Volgens mij is dat omdat er in deze voorjaarsnota vooral heel veel in staat over polarisatie, waar dit ook een onderdeel van is en waar we laten zien wat we anders willen. Tegelijkertijd worden er allerlei maatregelen getroffen om te zorgen dat we er zijn voor die mensen die het hardst nodig hebben. Het feit dat dit niet genoemd staat, kan ook positief zijn, want dat betekent dus ook niet dat er nu iets verandert aan het beleid en dat we daar dus vol mee doorgaan.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Laatste keer op dit punt, meneer Sungur.

Mahmut Sungur (DENK): Tegelijkertijd krijgen wij mee dat het aantal discriminatiemeldingen ongekend hoog is, dat het is verdubbeld ten opzichte van vorig jaar, dat het nu in de 600, 700 is gestegen. Zou het dan niet zo moeten zijn dat ook dat probleem flink aandacht hoort te krijgen? Daar waar je wel over bijvoorbeeld de klimaatcrisis spreekt, daar waar je wel over de woningmarktcrisis spreekt en ook op inzet, dat je dan ook zegt dit college had in de voorjaarsnota echt wel ook dit probleem, waar mevrouw Kleinrensink haar betoog mee begon, ook een plek moeten geven.

Julia Kleinrensink (GroenLinks): Voorzitter, ik lees die voorjaarsnota anders dan u, want daar staat de hele tijd in dat het een grote zorg is dat de wereld aan het polariseren is. En dat is niet letterlijk de tekst discriminatie, maar daar gaat het natuurlijk wel over. Mogen mensen zijn wie ze zijn en hebben ze die vrijheid om daarin door te kunnen gaan? Dat is een vorm van polarisatie en daarvan zegt dit college volmondig en ik even goed, daar gaan we ons voor inzetten om te zorgen dat die solidariteit er is.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Gaat u verder. Oh, nog niet. Meneer Van Heuven.

Maarten van Heuven (Partij voor de Dieren): Ja, want voordat er een hele reeks interrupties kwam, zei mevrouw Kleinrensink iets dat mij triggerde, namelijk een kleine bezuiniging op klimaat. We hebben eens gekeken. Sinds 2023, toen het bedrag 16,8 miljoen was voor klimaatvriendelijke stad, is dat afgenomen naar 9,7 miljoen. Dit lijkt me geen kleine bezuiniging. Hoe serieus is GroenLinks nog met het aanpakken van de klimaatcrisis?

Julia Kleinrensink (GroenLinks): Voorzitter. Het zijn ook niet de bezuinigingen waar wij blij mee zijn. Tegelijkertijd zien we dat we nog altijd meer doen dan voor deze coalitieperiode, dat de basis nog altijd overeind staat en dat we bijvoorbeeld enorme stappen hebben gezet. Dus wat er

Gemeente Utrecht

op het moment bijvoorbeeld nog is. Rijnenburg is gerealiseerd. We gaan bezig met het zonneveld bij Ockhuizen. We gaan verder met de zonnepanelen bij de A12. Het warmtesysteem komt er. We zijn bezig met een publiek warmtebedrijf. Dus er gebeurt gelukkig ook nog heel veel. Had ik meer gewild? Ja, heel graag. Maar helaas is daar inderdaad een plus afgevallen, zoals ik net ook al bekende.

Maarten van Heuven (Partij voor de Dieren): Maar mevrouw Kleinrensink is hier een probleem aan het bagatelliseren. Er is gewoon 7 miljoen euro bezuinigd op klimaatvriendelijke stad. En de projecten die ze noemt zijn allemaal vertraagd en gaan mogelijk ook niet door. Ook huizen zijn problemen, bijvoorbeeld. Waar is die grootschalige energie op weg waar GroenLinks het over heeft? En hoe legt GroenLinks dit uit aan kiezers? Als GroenLinks met dit verhaal in de campagne gaat, is het voor ons echt heel makkelijk schieten. Want GroenLinks heeft op het gebied van klimaat echt zo ongelooflijk weinig voor elkaar gekregen. En dat maakt me ook zorgen. Als GroenLinks het al niet doet, wie doet het dan wel? Dat is eigenlijk wel een leuke vraag aan mevrouw Kleinrensink.

Julia Kleinrensink (GroenLinks): Ik hoop ook dat u met mij daar zij aan zij blijft strijden. Dus ik hoop niet dat u het nu opgeeft en als Partij voor de Dieren hier ook voor blijft staan. Volgens mij is er dus ook heel veel gebeurd. Ik zei het net al, we investeren nog altijd meer dan in de vorige periode. We hebben Rijnenburg vastgesteld waar opwek komt. Het programma energie besparen is er nog steeds. Het warmtebedrijf komt er. De warmtetransitie zetten we enorme stappen in. Dus dit gebeurt nog wel de hele tijd. En dit zijn ook echt successen die geboekt zijn en waar we onverminderd mee voort moeten. Moet er meer? Jazeker. En daarin hoop ik u ook in de campagne en ook in de komende tijd gewoon weer aan mijn zijde te vinden om daar op in te zetten.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Laatste keer op dit punt, meneer van Heuven.

Maarten van Heuven (Partij voor de Dieren): Ja, mevrouw Kleinrensink, ik zei ik hoop dat u niet opgeeft. Nee, natuurlijk geven wij niet op als klimaatpartij. Dat durf ik wel te zeggen. Maar ik zie wel een soort van opgeven bij GroenLinks, waar ze gewoon miljoenen hebben weggegeven op het gebied van klimaat, wat notabene een van de drie peilers van dit coalitieakkoord zou moeten zijn. Dus een derde van de peilers is daarmee gewoon in ieder geval financieel voor de helft onderuit gehaald. Dat moet GroenLinks herkennen.

Julia Kleinrensink (GroenLinks): Nee, zoals ik al zei, we doen nog altijd meer dan dat we deden. Er gaat inderdaad een plus af, maar de basis blijft vier overeind staan. Dus we gaan daar ook gewoon mee door. En we hebben niet voor niks met elkaar drie pijlers in dit coalitieakkoord afgesproken die belangrijk zijn. En alle drie proberen we zoveel mogelijk te ontzien. En tegelijkertijd zijn de bezuinigingen zo groot die we met elkaar moeten doen, dat het ons niet lukt om het helemaal te ontzien.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Gaat u verder.

Julia Kleinrensink (GroenLinks): We blijven inzetten op de OV-schaalsprong die zorgt voor andere mobiliteit en die onze woningbouw op gang houdt. En in de voorjaarsnota zitten keuzes die nodig zijn voor verstandig beleid. De investeringen in de uitvoer van betaald parkeren en een extra investering in netcongestie zijn geen luxe, maar pure noodzaak. Beide keuzes zijn nodig om de stad draaiend te houden, de woningbouw op gang te houden en de stad klimaatadaptief en duurzaam te maken. Verstandige keuzes voor toekomstbestendig beleid. Want solidariteit met toekomstige generaties betekent vandaag keuzes durven maken waar de volgende generaties profijt van hebben. En dankzij de keuzes in deze voorjaarsnota kunnen we in Utrecht de scherpe randen van het Rijksbeleid verzachten. Dat is geen vanzelfsprekendheid en het blijft onzeker hoeveel middelen we vanuit Den Haag mogen verwachten. En juist daarom wil ik hier nog een nadrukkelijk compliment maken aan de burgemeester en aan verschillende collegeleden. Vanuit de VNG hebben zij zich de afgelopen tijd keihard ingezet om het kabinet duidelijk te maken wat gemeenten nodig hebben om hun kerntaken uit te kunnen voeren. Dat is geen luxe, dat is bittere noodzaak. Dit gaat over de zorg van Utrechters. Dus dank voor die vasthoudendheid. En in Utrecht staan we niet alleen voor onze idealen, we voeren ze ook uit. Consistent, betrouwbaar en degelijk. En dat wordt gezien. Utrecht won de EU-prijs voor diversiteit en inclusie. We zijn de koploper in fietsvriendelijkheid. En we zijn een van de populairste steden om in te wonen. Niet ondanks onze keuzes, maar dankzij. Deze voorjaarsnota is opnieuw een bevestiging van wie wij willen zijn als stad en waar we bewijzen dat het anders kan. Een plek waar solidariteit geen holbegrip is, maar een leidraad. Waar duurzaamheid geen luxe is, maar een opdracht. En waar stabiliteit geen stilstand betekent, maar betrouwbare vooruitgang. Terwijl Den Haag valt, staan wij. Solidariteit is de politieke versie van liefde. Dus lang leven die liefdevolle politiek. Dank u wel.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Dank u wel. Dan gaan we verder met de CDA-fractie.

Jantine Zwinkels (CDA): Algemene beschouwingen staan in het teken van reflectie. De vraag komt op, hoe zijn de afgelopen drie jaar deze debatten verlopen? Onze samenvatting van deze collegeperiode. In 2022 een gebrek aan realiteitszin. In 2023 een tendens van dit overkomt ons. En in 2024 durft het college geen echte keuzes te maken. En dat brengt ons in 2025. Een lastig jaar. Onvoldoende financiële middelen vanuit het Rijk, netcongestie, personeelstekorten en de vele gemeentelijke knelpunten en bijstellingen die nu opeens tevoorschijn komen. Wij snappen dat het flinke uitdagingen zijn waar het college voor staat in deze onzekere tijden, als je kijkt naar grote problemen zoals de woningnood en geopolitiek. En heb ik nog niet eens over het onverantwoorde optreden van het amateuristische, falende en inmiddels gevallen kabinet. Maar hadden we ons hier als stadsbestuur niet beter op kunnen voorbereiden? We hebben de afgelopen jaren vele beleidsnoten van het college voorbij zien komen, wat veel tijd en geld heeft gekost. En nu blijkt er geen geld te zijn voor uitvoering of handhaving van dat beleid. Sterker nog, het college zoekt naar geld om gaten in haar eigen voorjaarsnota te dichten. Dit is in onze ogen

Gemeente Utrecht

korte termijn denken. De wethouder zegt notabene zelf, het appeltje voor de dorst hebben we opgegeten. Qua bezuinigingen op eigen ambities wordt alleen gekeken naar eigen vastgoed en de bijdrage aan verbonden partijen. De reeds ingecalculeerde bijdrage van het Rijk is boterzacht. En zulk financieel dagdromen is voor een volgend college een potentiële nachtmerrie.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Interruptie van Kleinrensink.

Julia Kleinrensink (GroenLinks): Deelt het CDA niet met ons dat het fijn is dat we, zolang we keuzes kunnen verzachten, de bezuinigingen, dat het alleen maar goed is dat we dat doen? Dus dat appeltje voor de dorst gebruik je in moeilijke tijden. Nou, die moeilijke tijden zijn nu. Dus bent u het niet met ons eens dat het dan heel verstandig is om daarop in te zetten in plaats van dingen weg te bezuinigen die voor u net zo goed belangrijk zijn? Ik denk aan de openbare ruimte bijvoorbeeld minder onderhouden.

Jantine Zwinkels (CDA): Dank voor de vragen, voorzitter. Allereerst op de openbare ruimte heeft dit college juist keihard bezuinigd de afgelopen jaren. Dat is bij ongeveer elk debat onze inbreng. Dus ik snap sowieso die constatering niet. We zouden juist willen dat die versoering niet verder wordt doorgezet. Dus ik hoop daar mevrouw Klein-Rensink ook op te vinden in het debat van deze voorjaarsnota. En verder dat appeltje voor de dorst. Inderdaad, die is voor moeilijke tijden. Mijn hele punt is dat er de afgelopen jaren niet is ingezet op hoe we ons daarop kunnen anticiperen, hoe we ons daarop kunnen voorbereiden. Als je kijkt naar allerlei mobiliteitsprojecten die in deze gemeente zijn gerealiseerd, zouden die in teken moeten staan voor verkeersveiligheid en het bevorderen van woningbouw, om dat mogelijk te maken. Nou, als ik de huidige projecten aan die meetak leg, dan halen we slechts één of twee het. Het zijn echt hele andere projecten waar aan wordt gewerkt. En dat vind ik zonde. Er is gewoon heel veel geld verspeeld in de afgelopen jaren. Geld wat we eigenlijk nodig hadden gehad. En ik vind dat we daarom ook naar onszelf moeten kijken. Niet de schuld continu bij anderen moeten leggen. Ik geef mijn inbreng aan. Ook het Rijk is voor ons heel bepalend en verantwoordelijk. Maar we moeten ook kijken naar eigen keuze. En ik vind het terugkijkend tot we dat als gemeentebestuur niet goed hebben gedaan.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Kleinrensink.

Julia Kleinrensink (GroenLinks): Wat mij betreft zitten er een aantal keuzes die we de afgelopen tijd hebben gemaakt. Daar kunt u anders over denken, maar die zijn wel heel hard nodig, want juist die mobiliteitsprojecten waar u het over heeft, zijn ook nodig voor die duurzaamheidstransitie, om te zorgen dat mensen andere mobiliteit gebruiken. En als het gaat over die openbare ruimte, juist in deze voorjaarsnota wordt bewust ervoor gekozen om die

Gemeente Utrecht

openbare ruimte niet verder te gaan versoberen. Dus wat mij betreft zijn dat keuzes die heel erg passen bij goed vooruitdenken, zorgen dat je echte keuzes maakt. En ik hoop dus ook dat het CDA dat ook wil zien.

Jantine Zwinkels (CDA): Ik denk dat het college misschien een klein beetje aan het wakker worden is met deze voorjaarsnota. Daar herkennen we het beeld dan misschien in. De lastenverzwaring is de afgelopen jaren flink opgevoerd. Een aantal projecten, waarvan wij denken dat dat echt niet hoefde, worden toch mee doorgezet, omdat het een bepaald icoonproject is van dit college. Durf daar dan ook kritisch op te zijn? Ik roep echt GroenLinks op om die zelfreflectie toe te passen. Daar ontbreekt op dit moment aan en ik denk dat we dan pas goed vooruit kunnen met elkaar.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Dank, gaat u verder.

Jantine Zwinkels (CDA): Voorzitter. Wij denken als CDA Utrecht dat een ander verhaal nodig is voor Utrecht. Vandaag focus ik op een drietal punten die wij zullen vertalen naar een alternatieve voorjaarsnota. 1. Realistisch en betrouwbaar bestuur. De basis op orde. Laat ambities zoveel mogelijk aansluiten bij beschikbare middelen. Stop met symboolpolitiek. Beleid moet uitvoerbaar zijn. Kwaliteit en onderhoud in buurten. En daarna pas die prestigeprojecten. Twee. Een stad op mensenmaat. Prettige, leefbare wijken. In balans en niet van bovenaf. Transparant en toegankelijk zijn als gemeente. Investeren in kinderen en jongeren. Ontwikkeling, taal, onderwijs en burgerschap als fundament. Cultuur en sport zijn ook belangrijk. Ze versterken de identiteit en de cohesie. En verenigingen worden sowieso steeds belangrijker. Ook voor de onderlinge zorg die geboden wordt. En drie, voorzitter, de kracht van de gemeenschap. Verbinding in de samenleving, omzien naar elkaar en saamhorigheid. De openbare ruimte, wat het erover moet uitnodigend zijn en leiden tot ontmoetingen. De meeste mensen willen meedoen en bijdragen. Geef de samenleving de ruimte en betrek bewoners echt. Ondersteun initiatieven, verenigingen, vrijwilligers en vertrouw op een sterke, verantwoordelijke samenleving. Hiervoor lezen we gelukkig enkele haakjes in de voorjaarsnota. Zo zijn wij blij dat het college op ons verzoek toch met een aanpak voor voetgangers wil komen. En ze wil een grote beroep gaan doen op de samenleving. Misschien om de verkeerde reden, namelijk bezuinigingen. Maar wij denken dat dit wel een stap in de goede richting gaat zijn. Tot slot enkele specifieke, concrete punten waar wij mee zullen komen tijdens het commissiedebat. Wij willen graag dat het parkeren in parkeergarages aantrekkelijker wordt gemaakt qua tarief en de duidelijke verwijzingen ernaartoe, zodat er minder auto's op straat hoeven te staan en prioriteerprojecten die allereerste verkeersveiligheid ten goede gaan komen. Ten tweede het realiseren van midden huurwoningen, wat echt serieuze aandacht verdient. Uit een meerjarenperspectief ruimte blijkt dat het nog onvoldoende gebeurt. Kies voor bankjes in de openbare ruimte, die ook seniorvriendelijk zijn. Het is beschamend dat na jaren inzet vanuit ons voor de Neude en nu is gekozen voor bankjes waar ouderen helemaal niet prettig op kunnen zitten. Een schone openbare ruimte, denk aan graffiti en de peuken op straat. Daar kunnen we prima de dekking van de verpakkingafvalheffing voor gaan gebruiken. En tot slot de bezuinigingen op de wijkbureaus. Dat heet dan differentiatie van dienstverlening. Wij houden dit

Gemeente Utrecht

kritisch in de gaten, want zij zijn juist heel erg belangrijk voor de toegankelijkheid, de participatie, de sociale cohesie en het welzijn in onze wijken. Dank u wel.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Dank u wel. Dan gaan we naar de volgende fractie, D66. Het woord is aan de heer Koning.

Maarten Koning (D66): Voorzitter, vandaag is het op de kop af, 55 jaar geleden, dat de uitslagen van de gemeenteraadsverkiezingen in de krant stonden. Begin juni 1970 traden vier bevlogen Utrechters toe tot onze gemeenteraad met een nieuwe partij. Vier jaar eerder was hun partij opgericht. En één van die vier was Jan Terlouw. Terlouw was natuurkundige en een jonge vader, wonend met zijn gezin aan de Tolsteegsingel. Hij ging de politiek in uit zorg over de vergiftiging van ons leefklimaat, zoals op dit affiche te lezen. Die ongerustheid leeft nog altijd voort. We zijn twee generaties verder. Wie toen jong was, is inmiddels oud. En veel van de zorgen van toen zijn nog steeds actueel. De woningnood, strijd tegen discriminatie en voor gelijke behandeling, voor zelfbeschikking, voor investeringen in onderwijs, in sport en cultuur. Dat eerste D66-affiche van toen, hier in Utrecht, heeft de politieke agenda van nu.

Sharon Dijksma (Voorzitter): De heer Bosch.

David Bosch (UtrechtNu!): Het is natuurlijk een mooi verhaal, op zich wel interessant, maar waarom heeft D66 daar niks aan gedaan dan in 55 jaar?

Maarten Koning (D66): Er is ontzettend veel aan gebeurd. Als ik nu kijk naar hoe bijvoorbeeld de Singel weer groen is gemaakt. Dat was een van die zaken waar Terlouw toen tegen in geweer kwam, dat dat geasfalteerd werd. Als ik nu kijk naar hoe schoon en groen de stad is ten opzichte van die jaren. Dat is echt prachtig. Dank voor die vragen en interesse, meneer Bosch.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Gaat u verder. Oh nee eerst de heer Sungur.

Mahmut Sungur (DENK): Ja, voorzitter, dan toch. Wat is er gebeurd met die gekozen burgemeester trouwens? Of referendum?

Maarten Koning (D66): Laat ik daar eerlijk over zijn. Dat was toch ook in onze stad niet het grootste succes. Twee kandidaten van dezelfde partij. Dat zouden wij ook niet terug willen zien komen. Stel ik ook u gerust, burgemeester.

Maar wij kennen ook andere zorgen. Terlouw maakte als kind de oorlog mee en stelde zich vooral die ene vraag. Hoe maken we vrede? En die vraag is pijnlijk actueel. Genocide in Gaza, de

Gemeente Utrecht

oorlog in Oekraïne, de dreiging van Rusland, toenemend antisemitisme, moslimhaat en polarisatie in ons land. En ten midden van dit alles is Nederland vooral bezig met zichzelf. Doordat problemen hoog zijn opgestapeld, moeten Utrechtse inwonersorganisaties en onze gemeente keihard trappelen om het hoofd boven water te houden. Wat gebeurt er in Den Haag? De PVV herhaalt het trucje van de VVD en laat het kabinet vallen met leugens en valse beloften over de door hen gemaakte zondebokken, asielzoekers. Op zulke momenten schaam ik me diep om Nederlander te zijn. Utrechter, dat ben ik met trots. Te midden van die Haagse verdeeldheid laat Utrecht zien dat het anders kan. Onze kracht zit in samenwerking. Samenwerking met onderwijsinstellingen, bedrijven, maatschappelijke organisaties, inwoners. En hier inderdaad met politieke partijen. En dankzij die samenwerking bouwen we duizenden woningen in Merwede. Komt er een tram naar Rijnenburg en wordt daar een nieuwe stadswijk ontwikkeld.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Mevrouw Meerding.

Tess Meerding (VVD): De heer Koning is nu bijna twee minuten aan het praten. Ik heb nog niet echt iets gehoord over deze voorjaarsnota. Alleen een beetje zelf op de borst kloppen. Gaat u nog iets zeggen over de voorjaarsnota of bent u daarvan aan het afleiden?

Maarten Koning (D66): Als u me een gelegenheid geeft, dan gaat het verder ook over de voorjaarsnota. Utrecht is niet een soort eilandje. Utrecht verhoudt zich wel tot die landelijke en internationale context. Inwoners maken zich zorgen daarover. Ik denk dat de VVD zich dat bij uitstek ook mag aantrekken.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Meerding.

Tess Meerding (VVD): Ja, maar voorzitter, ik hoop dat D66 het wel met mij eens is dat wij hier in deze zaal zijn aangesteld om Utrechtse beleid te maken en om te bepalen wat er hier in deze stad gebeurt. En al die algemene beschouwingen over wat er overal in de wereld gebeurt. Ja, het is uw eigen spreektijd, u mag het doen. Maar is dat nou echt de prioriteit die D66 wil leggen?

Maarten Koning (D66): Ik denk dat de VVD enorm aan het bagatelliseren is wat er leeft in deze stad, wat er leeft bij inwoners, ook bij ons als raadsleider. D66'ers, onze fractie, maakt zich echt gigazorgen over wat er gebeurt in deze wereld en hoe dat reflecteert in onze stad en wat voor gevolgen dat heeft.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Laatste keer op dit punt, mevrouw Meerding.

Gemeente Utrecht

Tess Mearding (VVD): Ja, voorzitter, en ik denk dat D66 zojuist in de bijdrage de zorgen van heel veel Utrechters en van heel veel Nederlanders heeft gebagatelliseerd, bijvoorbeeld over asiel. Dat een zelfverzonnen probleem noemen, Nou, D66 mag over de eigen woorden gaan, maar ik denk dat heel veel mensen zich oprecht zorgen maken over asiel.

Maarten Koning (D66): En dat bagatelliseert u. Wat ik bedoeld heb, is dat wij als gemeente met de gebakken peren zitten over het onvermogen van de machthebbers in Den Haag op dit moment om te komen tot oplossingen die de gemeente wel vooruitbrengen. Wat ik ook doe, en ik laat dat gewoon niet onbenoemd, want ik vind het belangrijk, is benoemen dat het de VVD is die de PVV in het zadel heeft geholpen en dat wij daar de wrange en vruchten van plukken.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Dank u wel.

Tess Mearding (VVD): Ja, voorzitter, ik wil hier geen landelijke politiek doen. Ik ben het hardgrondig oneens met wat de heer Koning zegt, want ik denk dat degene die de PVV in het zadel hebben geholpen, zijn alle kiezers die op de PVV hebben gestemd. Alle kiezers die terecht te zorgen hebben en die zich niet serieus genoeg genomen voelt door andere partijen. En dat mogen die andere partijen zich aantrekken.

Maarten Koning (D66): Voorzitter. Over Utrecht. Wij investeren in de breedte in onderwijs. Wij vergroenen wijken zoals Kanaleiland. Er komen speeltuinen bij voor de kleinsten. Straten worden autoluw. We bouwen aan een sterke regionale economie met werk voor iedereen. We geven ruimte aan een nieuwe sekswerklocatie en laten horeca, cultuur en ondernemerschap bloeien. En die inzet, die loont. Utrecht is een stad waar het leven voor veel mensen goed is.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Mevrouw Zwinkels.

Jantine Zwinkels (CDA): Ja, dank voorzitter. Ik was wel benieuwd ten aanzien van die samenwerking, want ik denk juist dat we de afgelopen tijd heel veel voorbeelden hebben gezien dat die samenwerking met onze maatschappelijke partners hier op lokaal niveau in Utrecht helemaal niet zo goed is verlopen. En wij maken daar ons vanuit CDA best wel zorgen om. Ziet de heer Koning dat ook? Ik wil voorbeelden gaan noemen, dat kan ik best doen. Ik heb er een paar in mijn achterhoofd, maar allereerste vraag aan de heer Koning zelf. Die samenwerking met de lokale partners, dat gaat eigenlijk helemaal niet zo goed op dit moment, toch?

Maarten Koning (D66): Nou, dat zie ik eigenlijk niet zo. Mijn indruk is echt dat wij als stadsbestuur, maar ook organisaties onderling echt goed aan het samenwerken zijn. En dat zie

Gemeente Utrecht

ik bijvoorbeeld met de kennisinstellingen in onze stad, die bijvoorbeeld onderzoek doen soms voor de gemeente. Maar dat zie ik ook voor een heleboel partijen die ook beleid uitvoeren samen met de gemeente en die ook uitvoering geven aan heel veel dingen die wij heel belangrijk vinden.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Mevrouw Zwinkels.

Jantine Zwinkels (CDA): Nou, dan ga ik ze toch maar noemen, voorzitter. Als je kijkt naar deze voorjaarsnota, de bezuinigingen die worden gedaan richting verbonden partijen. Als je kijkt naar hoe sportverenigingen te maken krijgen met de regeldruk. Als je kijkt naar Overvecht Noord, aardgasvrij, waar we er niet uitkomen met een woningcorporatie en een energieleverancier. Als we kijken naar Rijnenburg tijden is tegengehouden, ook door D66, en nu pas eindelijk, mogelijk in 2035, van de grond gekomen. En die projectontwikkelaars echt helemaal klaar mee zijn. Hoe kijkt de heer Koning hier nou naar? Ik kan nog doorgaan, maar ik heb geen spreektijd, voorzitter.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Nee, dat klopt. Dus let op u een seconde.

Maarten Koning (D66): Ik ben het ook gewoon echt niet met u eens. Want als ik kijk naar Rijnenburg, dat is het laatste voorbeeld wat u bent aan te halen. We hebben afgelopen week een werkbezoek gehad, waarin wat samen met die ondernemers en die ontwikkelaars georganiseerd is, wordt keihard gewerkt aan die plannen. En dat gaat zo snel als het ook mogelijk is. Kijk, daar zie je andere belemmerende factoren, over dat we het rijk heel hard nodig hebben, maar dat het rijk nog niet over de brug komt. Andere voorbeelden die u aanhaalt. Als er ergens een onderwerp is waarop wij samen de handen in één willen slaan, is dat investeringen op sport. Dat zien CDA en D66 zowel als een prioriteit voor de komende jaren.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Laatste keer, mevrouw Zwinkels.

Jantine Zwinkels (CDA): Dat is hetzelfde als richting mevrouw Kleinrensink. Laten we dat dan ook doen, want ik heb het de afgelopen jaren helaas niet gezien bij D66.

Maarten Koning (D66): Goed, ik kan dit echt niet goed plaatsen, dus jammer.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Gaat u verder.

Maarten Koning (D66): De inzet loont, want Utrecht is een stad waar het leven voor veel mensen goed is. Wie hier woont, heeft bovengemiddeld vaak werk met een goed inkomen, fietst

Gemeente Utrecht

en beweegt regelmatig, gaat uit en geniet van wat Utrecht te bieden heeft. Dat zijn verworvenheden die bijna synoniem geworden zijn met onze stad. Maar nog te veel mensen hebben het nog niet goed. En Utrecht is nooit af. Generaties na ons willen hier ook wonen. En wij gunnen hen dat Utrecht dan ook een vrije, bruisende stad is. Dat kan alleen als we nu keuzes maken die hen ook helpen. Voor een beter klimaat, voor betaalbare woningen, voor het beste onderwijs en voor goed werk. En voorzitter, als Jan ter Lau ons iets heeft bijgebracht, via zijn boeken tot aan zijn pleidooi over het touwtje uit de bus, Dan is het dat vertrouwen en solidariteit mensen met elkaar verbinden. Het zijn de sleutelwoorden tot het oplossen van grote uitdagingen in onze tijd. D66 wil dat politiek dat vertrouwen versterkt. Dat we beloven wat we waar kunnen maken. Met deze voorjaarsnota doen we dat en investeert Utrecht in de toekomst. Zodat in onze stad voor de volgende generaties dat touwtje uit de brievenbus hangt. Dank u wel.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Dank u wel. De heer Bosch.

David Bosch (UtrechtNu!): Komt D66 ook nog met concrete voorstellen in plaats van algemene verhaaltjes?

Maarten Koning (D66): Het lijkt mij bij uitstek het moment om ook algemene beschouwingen te houden. Wij hebben natuurlijk allerlei voorstellen en ideeën voor de stad. Daar zult u over horen, ook tijdens de commissiebehandeling.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Bosch.

David Bosch (UtrechtNu!): Dat hoop ik maar, want ik vond het wel heel algemeen allemaal. Ik hoor bijvoorbeeld nooit het woord bereikbaarheid. Ik hoor allerlei woorden, maar geen bereikbaarheid. Staat D66 daar ook naar voor?

Maarten Koning (D66): Ik heb bijvoorbeeld genoemd hoe belangrijk het is dat we gaan investeren in die tram, metro naar Rijnenburg toe. Dat het ook heel belangrijk is, al voor de ontwikkeling van het jaarbeursgebied en van Merwede, dat die er ook gaat komen. We hebben het over fietsinvesteringen waarvoor miljoenen geprogrammeerd staan, ook weer in deze voorjaarsnota. Als u meer wilt weten over bereikbaarheid, stel het me. Ik vertel u er graag meer over wat we daarin willen.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Laatste keer op dit punt, meneer Bosch.

Gemeente Utrecht

David Bosch (UtrechtNu!): Kijk, OV en fiets, ik hoor het, daar kunt u mij in vinden, maar ik heb nog steeds het woord auto-bereikbaar niet gehoord. Is dat nog iets waar D66 oog voor heeft? Want dat is wel leuk voor heel veel mensen om te weten in de stad, denk ik.

Maarten Koning (D66): Absoluut, absoluut. Ja, kijk, die keuzevrijheid is belangrijk. Dus D66 zal de auto nooit de stad uitjagen. Maar D66 vindt het wel heel belangrijk dat we heel verstandig omgaan met de openbare ruimte in onze stad. Dat betekent ook dat je ook wel wat mag betalen voor het gebruik van die openbare ruimte. Dat is wel iets wat wij ook terugzien in de voorjaarsnota en wat wij belangrijk vinden als D66.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Mevrouw Meerding.

Tess Meerding (VVD): D66 zegt dat wij de auto's nooit de stad uit gaan jagen. Gaan we betaald parkeer in de hele gemeente dan niet invoeren? Want daar worden ze toch wel echt weggejaagd.

Maarten Koning (D66): Wat ik in de praktijk zie. Kijk, ik woon bijvoorbeeld zelf in Hoograven-Zuid. Dus er is eigenlijk een parkeergebied net naast mij waar betaald parkeren is ingevoerd. Ik merk eigenlijk dat al mijn burens en de omgeving nu zegt van joh, er ontstaat zoveel parkeerdruk dat ik er eigenlijk wel voor voel dat ik ook twee tientjes per maand ga betalen en dat ik daarmee eigenlijk gewoon ruimte vind in mijn straat, zodat ik daar mijn auto kwijt kan. En in die zin denk ik dat het ook gewoon een prima verhaal is bij een groeiende stad. En ik vind het ook gewoon een beetje potsierlijk dat de VVD daar altijd voor weg blijft lopen.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Mevrouw Meerding.

Tess Meerding (VVD): Oké, maar dan kan ik dus concluderen dat D66 de invoering van betaald parkeer in de hele gemeente niet terug gaat draaien. Want eerder deze week werd er toch iets anders gesuggereerd in de krant.

Maarten Koning (D66): Hoe het nu geprogrammeerd staat, ook in ons beleid, is dat het nog vele jaren duurt voordat het in de hele stad zou zijn ingevoerd. Hoe D66 daar tegen aankijkt, is dat het van ons echt niet hoeft in al die gebieden op de lange termijn. Maar op dit moment kijken we natuurlijk naar wat er gebeurt in deze coalitieperiode. We hebben daar afspraken over gemaakt. We hebben daar compromissen over gesloten. En dat is gewoon hoe we er nu tegen aankijken. Dus u zult het even moeten doen met het beleid dat we nu hebben. En daar staat D66 achter.

Gemeente Utrecht

Sharon Dijksma (Voorzitter): Goed, ik denk dat we naar een volgende spreker in het debat gaan. En dat is namens de Partij voor de Dieren de heer Van Heuven.

Maarten van Heuven (Partij voor de Dieren): In Den Haag is het vreselijke kabinet gevallen en als reactie daarop is iedereen bang voor stilstand. Stilstand is misschien eigenlijk nog wel beter dan het beleid van dat kabinet. Maar ondertussen kennen we in Utrecht wat klimaat- en biodiversiteitscrisis betreft al jaren stilstand. En eigenlijk gaat het ook gewoon achteruit. Deze coalitie gaat het laatste jaar in en het coalitieakkoord heeft als ondertitel gekozen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat. En de Partij voor de Dieren heeft dat al de rare titel gevonden, klimaat. Wat voor klimaat? Tegengaan van de klimaatcrisis, zouden wij zeggen. Maar als dat het doel was, dan lukt dat niet. Want waar is die grootschalige opwek van energie in Utrecht, behalve dan op daken? Dat moet in de toekomst nog aan plaatsvinden. En waar is de klimaatvisie van het college waar het al zo lang aan werkt? In de pijplijn. Bomen worden onvoldoende bij geplant. Groen groeit niet eens mee met de groen van de stad. Als er bomen bij geplant worden, zijn het vaak nieuwe sprietjes ter compensatie van dikke bomen. En van de overgang naar plantaardig eten is nog nauwelijks werk gemaakt. Als we kijken naar de Utrechtse dertig, dat zijn de planten en diersoorten waarover gerapporteerd wordt in het duurzaamheidsverslag, gaat het niet goed met de biodiversiteit. Het aantal gierzwaluwen maakt een duikvlucht. Er zijn 20% minder huismussen. De gewone dwergvleermuis neemt echt in aantallen af. Konijnen komen in de knel. Ringslangen nemen af en zo kan ik nog wel even doorgaan. Een van de hoofdreden waarom het zo slecht gaat met deze Utrechtse dertig is dat Utrecht verslaafd is aan groei. Om de groei op te vangen wordt er massaal bijgebouwd. Ondertussen wordt er nog altijd gestuurd op groei. Kijk maar eens naar de discussie recent over de evenementenlocatie die, slecht idee, zomaar in het groen kan komen en vooral als doel heeft om alleen maar meer evenementen te organiseren. Die groei is funest voor dieren en natuur. Een recent voorbeeld is tussen de rails, waar beschermde diersoorten zitten en unieke planten en kruiden staan. En dit college al voorstelt om er tijdelijke woningen neer te zetten, nog voordat ecologisch onderzoek is afgerond. En blijkt uit dat onderzoek dat er conform verwachting dieren zitten, boeien. Er komt dan gewoon ergens anders een groen gebiedje, dat overigens toch als groen was, als compensatie. En de dieren, die moeten het maar uitzoeken. Gelijke kansen van dit college, dus niet voor de dieren die steeds meer in de knel komen. Ook niet voor de dieren die daadwerkelijk hulp nodig hebben, want nog altijd zijn de budgetten voor dierenhulporganisaties niet toegenomen.

Sharon Dijksma (Voorzitter): De heer Bosch.

David Bosch (UtrechtNu!): Kijk, uw pleidooi voor dieren is natuurlijk altijd fijn, maar aan de andere kant, en dan heb ik het niet eens over de aanzuigende werking die Utrecht heeft, maar gewoon waar moeten mensen die gewoon nu al in Utrecht wonen en op een zolderkamer zitten bij hun ouders, waar moeten die gaan wonen? Moeten die daar eeuwig blijven of heeft de Partij voor de Dieren daar ook een oplossing voor?

Gemeente Utrecht

Maarten van Heuven (Partij voor de Dieren): Op zich zijn we als Partij voor de Dieren voorstander van bouwen, binnenstedelijk bouwen, maar liefst wel op grijze gebieden. En wat wij in deze coalitie veel te vaak zien, is dat er groengebieden worden voorgesteld en dat wij daar een punt van maken, dat sommige coalitiepartijen zeggen in het groen dan, maar ondertussen wordt het wel gewoon volgebouwd en worden de compensatieplannen naar de toekomst doorgeschoven. Dat is wat wij niet willen, maar binnenstedelijk bouwen kan op goede plekken. Wij stemmen ook vaak genoeg in met bouwplannen.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Gaat u verder.

Maarten van Heuven (Partij voor de Dieren): Ja, gelijke kansen zijn er dus niet voor dieren. Er komen ook steeds meer dieren in de knel. Er is ook een vijfde dierenhulporganisatie bijgekomen die opkomt voor zoogdieren, Stichting Snorhaar. Niet overigens dat daardoor, terwijl het aanbod of de vraag toeneemt niet dat het budget toeneemt. En waar dieren in de gelijke kansen hebben geldt het ook niet voor natuur, voor bomen en klimaat. Voorzitter, dit verhaal van ons is bekend. En we hebben echt superlang nagedacht om een originele verhaal te vertellen. En er zijn nog veel meer onderwerpen waar we ons druk over maken en groepen waar we voor opkomen. Maar een college dat consequente belangen van dier, natuur en klimaat verwaarloost, krijgt van ons gewoon een consequent verhaal terug.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Mevrouw Kleinrensink.

Julia Kleinrensink (GroenLinks): Ja, voorzitter. Ik snap heel goed de wens om daar meer op te doen. Daar hadden we het net ook al over. Maar herkent u niet ook, we hebben gisteren een hele mooie tocht gehad met dank aan uw collega's in deze stad, dat er in deze stad ook juist in het kader van biodiversiteit denk ik wel meer gebeurt dan in welke stad dan ook in dit land. Dus er wordt gekeken naar speciale fauna-uitreikplaatsen voor bruggen onder, hoe zeg je dat, loopbruggen onder de brug door zodat dieren wat kunnen. Dus ik herken dat u meer wilt, maar ik zie ook hoeveel er al in deze stad gebeurt. Ziet u dat ook?

Maarten van Heuven (Partij voor de Dieren): Ja, dat zie ik ook. En eerlijk gezegd komt het door ons. Ik weet nog heel goed dat wij het woord fauna uittreed plaats voor het eerst in de mond nam waar mevrouw Kleinrensink nu aan refereert. En dat toenmalig wethouder Geldolf bij dienstafscheid zei. Ik vond het zo leuk om in de raad te zitten. Ik heb zoveel woorden geleerd. Ik heb bijvoorbeeld het woord fup geleerd met dank aan de Partij voor de Dieren. Dus ja, in de stad gebeurt er waanzinnig veel, maar dat komt eerlijk gezegd ook wel door onze fractie.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Kleinrensink.

Gemeente Utrecht

Julia Kleinrensink (GroenLinks): Dat herken ik ook en daar ben ik heel blij mee dat u dat altijd doet. Tegelijkertijd is er ook deze periode heel veel extra geld geregeld voor Groningen. En dat is zeker ook met uw dank dat u hier elke keer naar vraagt, maar ook dankzij het college en de coalitiepartijen om dat geld te regelen. Want u heeft uiteindelijk meerderheden nodig om iets voor elkaar te krijgen. Dus ziet u ook dat we daar met z'n allen ook wel willend aan werken.

Maarten van Heuven (Partij voor de Dieren): Ik kan hier nou mijn aardige hand uitsteken en zeggen, ja, we werken hier met z'n allen aan. Ik kan ook gewoon echt heel snoeihard zeggen, ook de Rekenkamer heeft geconcludeerd dat het groen niet mee groeit met de ontwikkeling van de stad. Ik zie GroenLinks afwegingen maken over, ja, we gaan bouwen in het groen en dan gaan we over een paar jaar wat bomen bij planten. Maar dat betekent natuurlijk wel gewoon verlies van biodiversiteit, van kroonvolumes, van groen, van CO2-opname. Dus mijn antwoord zou op deze vraag gewoon dubbel zijn.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Laatste keer, mevrouw Kleinrensink, denk ook aan uw tijd.

Julia Kleinrensink (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Ziet u ook dat we, ondanks de bezuinigingen die er gedaan zijn, nog altijd 6,5 miljoen extra structureel in groen worden geïnvesteerd en dat die stappen dus ook worden gezet hier?

Maarten van Heuven (Partij voor de Dieren): Ik vind het eerlijk gezegd een lastige vraag. Misschien worden er dan wel stappen gezet, maar we zien dat het groen achterblijft in de ontwikkeling van de stad. Daar heb ik net al aan gerefereerd. We zien ook dat GroenLinks andere keuzes maakt dan wij bijvoorbeeld doen en dat daadwerkelijk het leefgebied van dieren vernietigd wordt. Dat ook bomen gekapt worden, dat struiken aan een lopende band weggehaald worden. En ja, dan gebeurt er wel op lange termijn iets met geld. Maar de biodiversiteitscrisis op dit moment is super urgent en daar maakt de Partij voor de Dieren zich in elk geval meer dan hard voor.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Van der Zweth.

Rick van der Zweth (PvdA): Ja, voorzitter, toch hoor, want sinds deze coalitie is aangetreden, is het budget voor groen verdrievoudigd. Ja, niet even hard het groei van de stad, maar het is verdrievoudigd. Er is budget naar de dierenambulance gegaan. Er is budget naar de vogelopvang gegaan. Dus de heer Van Heuven laat ook wel echt een heel deel selectief weg uit zijn verhaal, waar echt wel grote stappen worden gezet.

Maarten van Heuven (Partij voor de Dieren): Klopt, er is inderdaad een ton extra per jaar naar dierenhulporganisaties gegaan, waarop wij de coalitie ook super dankbaar waren en direct

Gemeente Utrecht

eraan hebben toegevoegd, is onvoldoende. Er moet meer bij. En we hebben ook stelselmatig amendementen en moties ingediend om meer geld naar de dierenhulporganisaties toe te brengen. Want dat is zo ontzettend nodig. Als je eens gaat kijken bij die vijf dierenhulporganisaties in Utrecht, hoe ze hun werk moeten doen. Nou, er moet meer geld bij. Ja, en. Ja, maar ben ik ook aan het eind van mijn betoog gekomen, dus dank u wel.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Dank u wel. Dan gaan we verder met de PvdA. De heer Van der Zweth.

Rick van der Zweth (PvdA): Voorzitter, dank. Vandaag zijn de laatste algemene beschouwingen van de PvdA als losse partij in Utrecht. Want aan het einde van deze raadsperiode heeft de PvdA precies 80 jaar in de Utrechtse Raad gezeten. Ook na de bijdrage van de heer Koning kunnen historici hun lol niet op, want ik ga er ook wat over vertellen. De PvdA werd opgericht in 1946 als een doorbraakpartij van arbeiders, vrijzinnige democraten, En Christendemocraten, ook toen al een fusiepartij. Dat was in februari. En in maart, na een feestje in de Tivoli, sommige dingen veranderen niet, werd ook de PvdA Utrecht opgericht. Een nieuwe partij met grote idealen. Natuurlijk ging het toen om het opbouwen van een sterke democratische rechtsstaat. En daar stond bij ons, daar staat bij ons, solidariteit centraal. En later ging het over de eerlijke verdeling van kennis, macht en inkomen. En om dat voor elkaar te krijgen in onze stad, vraag je daar de sterkste schouders de zwaarste lasten te dragen, zodat je dat met elkaar kan doen. Na de oorlog zou een nieuw Nederland worden opgebouwd waar deze idealen hard nodig waren.

Sharon Dijksma (Voorzitter): De heer Bosch.

David Bosch (UtrechtNu!): Het klopt wat de heer Van der Zweth zegt. Twee jaar later stapten de liberalen daar weer uit en richtten ze de VVD op in 1948. Is de PvdA niet bang dat haar hetzelfde lot is toebedeeld? Dat na twee jaar helemaal ondergesneeuwd is en er eigenlijk niks meer te zien is?

Rick van der Zweth (PvdA): Voorzitter, volgens mij is zowel in de gelederen van GroenLinks als PvdA geen liberaal meer te vinden. Dus ik maak me daar niet zo heel veel zorgen om.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Heer Bosch.

David Bosch (UtrechtNu!): Nee, daar worden we dagelijks mee geconfronteerd. Is de heer Van der Zweth niet bang dat zijn deel, het sociaaldemocratische deel, hetzelfde lot begaat als de liberalen in 1948?

Gemeente Utrecht

Rick van der Zweth (PvdA): Zeker niet. Het zijn allebei sociaaldemocratische partijen. Het zijn allebei partijen van solidariteit. En het zijn allebei partijen van omkijken naar elkaar en vooruitkijken naar de toekomst. Geen enkele zorg over wat de heer Bosch hier schetst.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Laatste keer op dit punt, meneer Bosch.

David Bosch (UtrechtNu!): Want landelijk mag de heer Timmermans dan wel de PvdA helemaal naar voren drummen. Maar ik denk dat u hier aan de andere kant helemaal weg wordt gedrumd. En dat gaan we misschien ook wel zien. En misschien is het ook goed om na 80 jaar met pensioen te gaan. Maar ik denk dat u toch eens meer zorg moet maken dan dat u dat doet.

Rick van der Zweth (PvdA): Een pensioen nog zeker niet. En we weten nu natuurlijk wie zich kandidaat hebben gesteld voor hier. En dat zijn geen PvdA'ers, tot nu toe. Maar wel twee vrouwen van GroenLinks met ook een heel duidelijk rood profiel. Volgens mij is precies het bewijs wat die nieuwe partij gaat worden en hoe goed het bij elkaar past. De heer Bosch maakt zich licht zorgen. Ik stel hem gerust.

David Bosch (UtrechtNu!):

Absoluut niet nodig. En **Bert Houdermatoek** is het met me eens, volgens mij. Voorzitter, het college is hier te gast.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Ja, meneer Bosch, dat weten ze. Ja, het is goed. Gaat u verder, meneer Van der Zweth.

Rick van der Zweth (PvdA): Het was een nieuw Nederland na de oorlog, maar helaas blijkt zeker en zeker de laatste jaren blijkt dat deze idealen weer harder nodig zijn dan ooit. Want er staan verworvenheden onder druk. De verzorging staat zelf. Vrouwenrechten, rechten voor minderheden, zeker. We zien een terugtrekkende overheid en een landelijke politiek die het gewoon gemunt heeft op minderheden. En dat resultaat zien we terug in deze voorjaarsnota. Het Ravijnjaar maakt dat er ook dit jaar weer voor tientallen miljoenen weer bezuinigingen nodig zijn. En dat is geen toeval, dat is het gevolg van een bewuste politieke strategie om de overheid zo klein en zo zwak mogelijk te krijgen. En daar mag echt geen gewenning over optreden. Want het hebben van een sterke overheid betekent dat je kan sturen...

Sharon Dijksma (Voorzitter): Mevrouw Meeding.

Gemeente Utrecht

Tess Meerding (VVD): Ja, nu ik dit hoor ben ik natuurlijk heel benieuwd waar de heer Van der Zweth die geldboom heeft staan.

Rick van der Zweth (PvdA): Nou, in Den Haag zeker niet, want daar hebben we helemaal niks aan. Maar goed, dat hoort mevrouw Meerding wel als ze weer aan de rondje partijgenoot op de vingerstikken bezig is. Ik vind dat we hier in Utrecht daar een hele goede balans in proberen te zoeken. We worden gedwongen tot bezuinigingen met hele pijnlijke gevolgen ook. Pijnlijke keuzes zitten ertussen. Maar gelukkig zijn we ook in staat onze reserves, onze appeltjes voor de dorst, te gebruiken voor een tijd waarvoor ze ook zijn, namelijk nu met grote tekorten. Kijken we naar onze eigen begroting, hoe je iets slimmer kan doen. Heel vaak blijft het geld op de plank liggen, steeds minder nu. En probeer je die klap te verzachten. Maar helaas, de politieke strategie van landelijk, van een steeds kleinere en zwakkere overheid, dat over de gemeentes heen dendert, kunnen we niet volledig opvangen hier.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Mevrouw Meerding.

Tess Meerding (VVD): Voorzitter, het is geen strategie. Het is de harde realiteit. Dat geldt wat de heer Van der Zweth wil, dat is er niet. En dat kan alleen. Ja, ik hoor mevrouw Assen al zeggen hogere belastingen. Ik ben inderdaad heel benieuwd. Waar gaat het PvdA het geld vandaan halen? Ik kan het wel raden.

Rick van der Zweth (PvdA): Natuurlijk kan mevrouw Meerding het raden. Ze heeft de voorjaarsnota toch gelezen? Er staat een hele hoop in waar ook de PvdA in het college zit. Inderdaad, belastingen verhogen, sterkste schouders, zwaarste lasten, solidariteit. Die keuze is afgelopen jaren gemaakt. Nu overigens niet opnieuw, omdat je ook weet dat je daar niet oneindig in door kan gaan. Maar ja, we vragen de sterkste schouders zwaarste lasten te dragen. En we kijken naar onze begroting. En we kijken waar we kunnen bezuinigen, waar het misschien ook gewoon dan maar moet. Maar ook soms hele pijnlijke keuzes, omdat we niet anders kunnen. Mevrouw Meerdink zegt het is geen toeval. Ik denk helemaal niet dat het toeval is. Ik denk dat het een ontzettend bewuste politieke strategie is om gemeentes steeds kleiner te maken, steeds verder terug te dringen, steeds zwakker te maken. De strategie, de liberale strategie van een kleinere overheid die zich terugtrekt.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Gaat u verder.

Rick van der Zweth (PvdA): Ja, voorzitter, want er mag geen gewenning over optreden, want als je wel een sterke overheid hebt, dat betekent dat je meer kan sturen op een betaalbare stad, dat je meer kan sturen op een duurzame toekomst. Dat betekent dat je er kan zijn voor mensen die kwetsbaar zijn en hen niet aan hun lot overlaat. En ook na de voorjaarsnota in Den Haag, waar er een footje onze kant op komt, wat partijen hier ook nog een geste durven te noemen, blijft het

Gemeente Utrecht

tekort immens van de gemeentes en ook van Utrecht en blijft die sterke overheid onder druk staan. Gelukkig kiezen we in Utrecht ook deze voorjaarsnota weer voor solidariteit. Dus we gaan door met onze armoederegelingen. We investeren nog steeds in onderwijs en jeugd. Er gaat zelfs extra geld naar bed, bad en brood naar de EU-arbeidsmigranten. We moeten het wel, want alle nieuwkomers worden aan hun lot overgelaten door de landelijke politiek. En er gaat extra geld naar betaalbaar wonen om speculatie en leegstand tegen te gaan. En ook alle ruimtelijke ambities die we hebben, blijven overeind. Dus de woningbouw met voorzieningen, de investeringen in groen en duurzaamheid, blijven zoveel mogelijk gehandhaafd. En dat is lastig, maar dat kan omdat we voortborden op die eerdere keuze van de sterkste schouders de zwaarste last uit te laten dragen. En dat levert nu een voorjaarsnota op met pijnlijke keuzes, maar wel zo solidair als het kan. Die ontwikkelingen van afgelopen jaren die we schetsen, en vooral landelijk, maar ook afgelopen week weer in het circus Den Haag, laten zien dat onze idealen relevanter blijven dan ooit. De PvdA heeft dat in deze raad, in deze stad, tachtig jaar uitgedragen. En deze idealen die verdwijnen niet, maar zullen voortbestaan. En vanaf 2026 zal dat het geval zijn in de toekomstige GroenLinks en PvdA-fractie. Een nieuwe partij die ontstaat door de krachten te bundelen voor een sterke linkse en progressieve politiek. Waar de idealen van de democratische rechtsstaat en van solidariteit vier overeind staan.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Dank u wel. Dan gaan we verder met Volt. Mevrouw Passier.

Charlotte Passier (Volt): Dank u, voorzitter. Voorzitter, Raadsleden, Utrechters. We leven in een tijd waarin er veel op ons afkomt. De oorlog in Oekraïne duurt voort, Amerika is niet langer onze bondgenoot en in Gaza worden mensen uitgehongerd. De roep om een sterk verenigd Europa wordt steeds groter. Erg gisteren besloot de coalitie van de BBB, NSC, PVV en VVD hun falen definitief te maken. Het vertrouwen in de politiek heeft nog een klap gekregen. Ook in Utrecht staan we voor grote uitdagingen, want de toekomst vraagt veel van ons. We hebben hoge ambities en we moeten op een aantal thema's echt durven te kiezen. Want de keuzes die we nu maken, bepalen hoe Utrecht er over 100 jaar uitziet. In een aantal opzichten zijn we blij met de keuzes die dit college maakt. We zijn vooral blij met de extra inzet op netcongestie. Want vanaf onze eerste dag in deze raad hebben we al gewaarschuwd voor het risico dat de stroom op slot gaat. En we zijn blij dat het college dat risico nu eindelijk serieus neemt. Maar Volt heeft ook kritische punten bij deze voorjaarsnota. Het Utrechtse college legt de lat op papier heel erg hoog en belooft de stad luchtkastelen. Ik geloof dat Utrecht veel kan, maar alleen als we echt durven te kiezen. Zonder die echte keuzes blijven veel ambities bij mooie beloften. Ik zal drie luchtkastelen benoemen. Het eerste luchtkasteel is groei in balans. Onze afspraken over hoe we de ruimte verdelen in de stad, de barcode. Een prachtig ideaal, maar ook één die dit college niet nakomt. Want regelmatig laten we beleidseisen los en wordt groen opgeofferd voor meer kleine woningen. Terwijl juist de woningen die we nu bouwen, bepalen hoe de stad er over 100 jaar uitziet. En daar is geen ruimte voor keuzes op de korte termijn. En op dit moment blijft de barcode vooral rood uitslaan. Het Tweede Luchtkasteel zijn nota's vol gratis ambities. Utrecht klimaatbestendig in 2050? Geen geld voor. De ambities van het nieuwe woonbeleid? Geen geld voor. Actief grondbeleid? Geen geld voor. Wij zeggen, zet in op doelen in plaats van op ambities. Maak inzichtelijk wat er nodig is om die doelen te halen en stop met het beloven van dingen die we niet waar kunnen maken. Dat sterkt ook onze positie richting het Rijk. Utrechters hebben

Gemeente Utrecht

recht op duidelijkheid, op eerlijkheid. En ja, kiezen doet soms pijn. Maar niet kiezen, dat doet uiteindelijk veel meer pijn. En het derde luchtkasteel is de financiële onderbouwing van deze voorjaarsnota. Want we begroten met geld van het Rijk waarvan erg onzeker is of het daadwerkelijk komt. En we rekenen op bezuinigingen die tot nu toe traag van de grond bleken te komen. Dat betekent een planning op losse schroeven, met grote risico's voor de stad. Bijvoorbeeld voor de zo belangrijke bed, bad, broodregeling. Voor ongedocumenteerde mensen, waar ik echt mijn hart voor vasthoud of de financiële onderbouwing stand blijft houden. Utrecht verdient ook die stevige financiële onderbouwing. Voorzitter. We moeten deze stad besturen met de stem van de toekomst. Echte keuzes maken. Verstandige keuzes maken. Bijvoorbeeld bij het dreigend drinkwatertekort dat op ons afkomt. Want dat is niet ooit. Er wordt gewaarschuwd dat dat over vijf jaar al gaat spelen. Wij zeggen, maak waterbeleid nu prioriteit. Want droogte, droogte discrimineert niet. Voorzitter, dat vraagt van ons ook om nog eens kritisch te kijken naar de ruimtelijke projecten. Want terwijl er flink wordt gesneden in de hulp die we bieden aan de meest kwetsbare mensen, blijft dit college miljoenen investeren in de herinrichtingen die niemand wil of die niet echt nodig zijn. Het CDA refereerde daar ook al naar. En ik noem, ja, hij komt weer terug. De Weertdsingel, de Maliebaan, Natuurpark Zuilen en de nieuwste een aantal fietsstraten rond het Willem van Noord plein. Wij zeggen stop hiermee. Laten we dat geld investeren in wat Utrechters echt nodig hebben. Zoals groen in de straten, goede zorg voor onze jeugd en een duurzame circulaire economie. Utrecht is een prachtige stad. Samen zijn we tot grote dingen in staat. In deze stad zie ik de nieuwe generatie opstaan, die de schouders eronder zet en gelooft in de Europese toekomst. Die toekomst vraagt om moed, om visie en de bereidheid om te veranderen. Maar als we vertrouwen in de kracht en creativiteit van onze stad en haar bewoners, dan kunnen we die toekomst waarmaken. Ik heb er zin in.

Sharon Dijkma (Voorzitter): Dank u wel. Ik stel voor dat we vijf minuten gaan... Oh, u hebt nog een vraag. Oké, dat kan. De heer Snijder.

Ruben Snijder (Student en Starter): Ja, dank voorzitter. We kennen Volt natuurlijk als een partij die de ene keer met links meegaat en de andere keer met rechts. En dan is soms de eenduidigheid wat lastiger te vinden. We horen nu een uitgebreid betoog over luchtkastelen. Ik vraag me echt af welke concrete voorstellen gaat Volt nu doen? Of gaan we straks weer zien dat ze gelukkig raakt met alle voorstellen van de oppositie coalitie meestemmen?

Charlotte Passier (Volt): Ik vind het een heel interessante analyse van Student & Starter. Nou ja, eigenlijk denk ik dat ik hetzelfde antwoord kan geven als de heer Koning. Dit zijn de algemene beschouwingen, dus ik heb ook echt geprobeerd om het algemeen te houden, hoe wij hier naar kijken en onze visie voor Utrecht. En bij de commissies, daar gaan we duidelijk in. En zoals u weet, over links en rechts, volgens mij zijn we vooral een progressieve partij en proberen wij ons niet te beperken tot de hokjes die bij de oude politiek horen. Dank.

Sharon Dijkma (Voorzitter): De heer Snijder.

Ruben Snijder (Student en Starter): Het laatste waar ik op aansloeg was dat wij soms gewoon niet heel erg duidelijk begrijpen welke richting Volt nou concreet op wil gaan. Ik snap heel goed dat Volt hier aan bepaalde punten aanstipt, want het is natuurlijk de algemene beschouwing van de voorjaarsnota. Maar wij zouden het wel heel mooi vinden om iets meer duidelijkheid in richting te krijgen in wat die concrete voorstellen dan worden, zodat we ook goed kunnen kijken wat nou de visie van Volt gaat zijn op deze voorjaarsnota.

Charlotte Passier (Volt): Volgens mij heb ik dat gezegd. Wij hebben het Utrecht van over 100 jaar als stip op de horizon en daar werken we naartoe. Daarbij moeten we niet moeilijke keuzes uit de weg gaan. Dat is een duurzaam Utrecht, een leefbaar Utrecht, een Utrecht waar mensen gezond kunnen leven. Dat zijn de keuzes waar wij voor staan. Daarbij sluiten we ons inderdaad aan bij het voorstellen van welke partij dan ook die in lijn daarmee liggen.

Ruben Snijder (Student en Starter): Nee, oké, voorzitter. Dat is dan helder, ja. En ik hoop dan wel dat het niet alleen blijft bij indicatoren, maar dat we echt met voorstellen gaan komen die daadwerkelijk Utrecht verder gaat helpen.

Charlotte Passier (Volt): Daar wil ik toch nog even op reageren. Dat hebben we volgens mij gedaan, sowieso in het verleden al. We hebben een heel mooi voorstel neergelegd voor het energiesysteem van de toekomst, wat we hier binnenkort in de Raad met elkaar gaan bespreken. Mijn collega heeft een heel mooi voorstel dat ook nog naar de Raad komt om anders om te gaan met minimaregelingen. Volgens mij hebben wij bij de laatste programmabegroting, weet ik niet zeker, een motie ingediend om echt te gaan kijken hoe wij met elkaar een duurzaam circulair watersysteem in kunnen richten. En ik weet niet zeker of Student & Starter daar voor heeft gestemd. Ik dacht het niet.

Sharon Dijkema (Voorzitter): Dank u wel. Drie seconden, mevrouw Kleinrensink.

Julia Kleinrensink (GroenLinks): Ik ga mijn best doen, voorzitter. Volt noemt de hele tijd dat groen het slachtoffer wordt van het college, maar vervolgens stemmen zij zelf bij DaalsePark voor meer bebouwing en minder groen, terwijl dat wel wordt voorgesteld. Hoe kijkt u daarnaar?

Charlotte Passier (Volt): Over dit specifieke project vraagt u mij, maar als ik kijk naar visie Overvecht bijvoorbeeld, dan was er uit mijn hoofd 70 hectare groen in de plannen. Dat is een stuk verminderd. Ook bij de Merwede kanaalzone waren er hele mooie plannen van groen, maar vanwege financiële problemen is de openbare ruimte uitgesteld. Dus ja, vanuit dat oogpunt zeggen we van we moeten echt blijven kiezen voor groen en dat soort dingen niet uitstellen. En dus echt groen en rood in balans met elkaar op laten trekken.

Sharon Dijksma (Voorzitter): De heer Koning.

Maarten Koning (D66): Ja, dat kan ik natuurlijk niet laten lopen, want dan stemt u wel weer tegen een natuurpark zuilen. Dus hoe zit het dan?

Charlotte Passier (Volt): Dat vind ik een hele interessante vraag. Nee, zoals u weet zijn wij voor het vergroenen. Onze prioriteit is voor het vergroenen van straten. Het punt bij Natuurpark Zuilen is vooral dat het op een manier vergroend wordt waar we heel veel reacties over hebben gehad uit Utrecht, waar mensen er niet blij mee waren. Plus, Natuurpark Zuilen was al groen. Dus er wordt niet echt groen toegevoegd, er worden straat toegevoegd, waardoor het anders kunnen labelen. Maar het was al groen en volgens mij is dat niet een analyse die alleen van ons komt. Daar is de Rekenkamer ook mee gekomen met een rapport.

Maarten Koning (CDA): We kunnen deze helemaal uitnassen over dat het ook gewoon landbouw is en dat wordt dan natuur. Maar ik denk dat juist dit voorbeeld nu wel onderstreept wat de heer Snijder zegt en daar ben ik het dan ook wel weer wat mee eens. Het was een goed punt van de heer Snijder. Dank u wel.

Charlotte Passier (Volt): Volgens mij staat hier geen vraag in, dus ik laat het hierbij.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Dat kan. Dan stel ik voor om maximaal vijf minuten te schorsen. Vijf minuten, dus dat betekent dat u om ruim vijf over half twaalf weer terug bent.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Ik heropen de vergadering. Ik wil alle leden vragen om te gaan zitten. Het woord, stilte in de zaal alsjeblieft. Het woord is aan Student & Starter. Ik geef het woord aan de heer Snijder.

Ruben Snijder (Student & Starter): Voorzitter, het is donderdagochtend 5 juni. Je wordt wakker in je kamer van 8 vierkante meter. Je stoot er af en toe je hoofd. Je hoort je huisgenoten douchen via de muur. En je hebt geen ruimte voor een noodpakket. Maar hé, je hebt tenminste een kamer. 5200 andere studenten in deze stad kunnen dat niet zeggen. En als je straks wil blijven naar je studie, dan moet je nog maar zien of het lukt. Je pakt je telefoon. Even scrollen. Genocide in Palestina. Oorlog in Oekraïne. Klimaatcrisis. En netcongestie. Wat dat precies is, weet je eigenlijk ook nog niet helemaal. Maar goed. Je springt op de fiets, want Utrecht. Langs de Singel, naar college of stage. Onbetaald natuurlijk. Je komt langs de Drift, waar studenten demonstreren tegen oorlog en onrecht. En dat is natuurlijk meer dan terecht. Na een lange dag wil je even sporten, hoofd leegmaken. Maar er moet wel plek zijn en je moet ook nog kunnen

Gemeente Utrecht

betalen. Want ook dat hoort bij de afweging. Wat kan financieel nog wel deze maand? Voorzitter, dit is helaas het leven van veel jonge Utrechters. We spreken vaak over jongerenvraagstukken alsof het abstracte beleidstukken zijn. Maar dit is geen lijstje, dit is de dagelijkse realiteit van veel Utrechters, van onze inwoners. Prestatiedruk, hoge prijzen, klimaatstress, betaalde gezondheid en geen betaalbaar huis. Je wil bouwen aan je toekomst, maar je krijgt nauwelijks de sleutel tot je eigen bestaan. En toch, voorzitter, is daar Utrecht. En ik heb het van dichtbij mogen meemaken. Je komt hier verdwaald aan, zit niet goed in je vel, weet niet waar je moet starten. Maar uiteindelijk vind je een thuis, vrienden, de juiste zorg, een mooie politieke partij. En het is er ook nog eens groen. En er valt wat te doen.

Sharon Dijksma (Voorzitter): De heer Bosch.

David Bosch (UtrechtNu!): Ja, want ik hoorde dan eigenlijk dat een beetje mineur, maar wat neemt Student & Starter zichzelf kwalijk dat dat dan niet gelukt is in het college? Om daar iets aan te veranderen.

Ruben Snijder (Student & Starter): Daar kom ik zo dadelijk op terug in mijn betogen. Er zijn wel degelijk dingen die er gebeuren, maar de realiteit blijft natuurlijk wel dat we nog steeds met problemen te maken hebben. Het laatste punt. Je mag er ook zijn zoals je bent. Hoe mooi is dat? Utrecht is een plek waar je mag vallen én opstaan. waar je fouten mag maken en wordt gezien. Waar je ruimte krijgt als mens, jong of oud, nieuwe Utrechter of niet. Niet later, maar nu. En dat zien we dus ook terug in deze voorjaarsnota. Er wordt gebouwd, ook voor jongeren. Er is structureel aandacht voor mentale gezondheid. Er wordt geïnvesteerd in sport, ontmoeting en voorzieningen. Niet als een extraatje of zoals het hier wel eens klinkt als bruis, maar het is gewoon de zuurstof van jonge mensen op dagelijkse basis. De klimaatcrisis heeft prioriteit en Utrecht blijft pas staan voor opvang en kansengelijkheid, ook als Den Haag het laat afweten. En dat is wat ons betreft echt verantwoordelijkheid nemen en de zorg van jonge mensen serieus nemen. Voorzitter, dit is de laatste voorjaarsnota van dit college en daar moeten we eerlijk over zijn. We hebben in moeilijkere jaren vastgehouden aan de essentie, aan wat Utrecht Utrecht maakt en daar ben ik als jong persoon ontzettend trots op. En dat gaat niet altijd vanzelf en dat gaat ook soms ten koste van iets anders, maar we moeten wel realistisch blijven. En in dat realisme zijn wij wel daadwerkelijk trots op wat het college gedaan heeft. We staan als jonge generatie niet aan de zijlijn, maar we staan op. We bouwen, we zorgen, we zoeken, ook als het nog helemaal niet duidelijk is welke richting dat op gaat. Dus laat Utrecht niet alleen jong van hart blijven, maar ook jong van geest. Want een stad die durft te investeren in jongeren, is een stad die zichzelf nooit verliest. Dank u wel.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Dank u wel. Net binnen de tijd. Ik ga verder met de volgende fractie. Dat is de fractie van DENK. Het woord is aan de heer Sungur.

Gemeente Utrecht

Mahmut Sungur (DENK): Dank u wel, voorzitter. De vlag kan uit. Het meest racistisch kabinet in onze geschiedenis is gevallen. Gewoon weg. Maar wie denkt dat het gevaar daarmee geweken is, heeft de peilingen niet gezien. Over een paar maanden zijn er opnieuw verkiezingen. En laten we eerlijk zijn, het gif van racisme is nog lang niet uit de samenleving. En daarom is het belangrijker, nu meer dan ooit, dat we racisme en discriminatie keihard blijven bestrijden. Niet met wat softe zinnen over verbondenheid, polarisatie of samen zat zijn, maar met woord, daad en middelen. En dan kijk ik naar deze voorjaarsnota, voorzitter. In een tijd waarin bijna dagelijks groepen mensen worden weggezet als tweederangsburgers, had je mogen verwachten dat deze nota paal zou staan voor deze mensen. Maar wat zien we? Het woord discriminatie komt nul keer voor. Racisme nul keer. Diversiteit? Eén keer. Dan gaat het over bodembiodiversiteit. Ook belangrijk, maar het zegt alles over de prioriteiten van dit college. En dat terwijl 19% van de Utrechters aangeeft discriminatie te hebben ervaren. En dat terwijl het aantal meldingen in onze stad is verdubbeld naar 686 in 2024. Bijna vier keer zoveel meldingen van racisme op het sportveld. meldingen over arbeidsmarktdiscriminatie verdubbeld. En dan komt dit college met een voorjaarsnota waarin het simpelweg niet bestaat. Dat is onbegrijpelijk, voorzitter. En dan moeten we ook nog lezen dat Utrecht groeit in balans.

Sharon Dijksma (Voorzitter): De heer Van der Zweth.

Rick van der Zweth (PvdA): Ja, voorzitter, dit is natuurlijk onzin. Het feit dat het nu ook niet in die voorjaarsnota staat, betekent dat er niet op bezuinigd wordt. Dat is iets positiefs. De urgentie wordt hier breed gedragen door college en raad. Dat weet de heer Sungur heel goed. En het is afgelopen periode gelukt om die Europese hoofdstaat van diversiteit en inclusie te worden, juist omdat die bijdrage zo goed gaat, omdat het probleem zo groot is. Dus de heer Sungur schetst hier een beeld dat bezijden de waarheid is.

Mahmut Sungur (DENK): Dat is ronduit flauwekul. We lezen ook genoeg over de woningcrisis. We lezen ook genoeg over de klimaatcrisis. De urgentie, de problemen die wij in deze stad voelen en zien, komen ook terug in deze voorjaarsnota. De keuze die gemaakt is door racisme en discriminatie geen plek te geven, duidt ook aan wat de prioriteit is van dit college.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Gaat u verder.

Mahmut Sungur (DENK): Voorzitter. En dan moeten we ook nog lezen dat Utrecht groeit in balans. Voor wie vraag ik dan? Want als je naar de buurten als Overvecht, Kanaleneiland, Zuilen kijkt, waar jongeren keer op keer worden afgerekend op hun naam of huidskleur, dan is die balans ver te zoeken. Deze voorjaarsnota is wat ons betreft een valse start. Maar die gaan wij rechtzetten, want Utrecht verdient beter. En onze inwoners, alle inwoners, verdienen een gemeente die hen ziet, beschermt en samen met hen strijdt. Dank u wel.

Gemeente Utrecht

Sharon Dijksma (Voorzitter): Dank u wel. Dan gaan we verder met de volgende fractie en dat is de ChristenUnie. Het woord is aan de heer Van der Graaf.

Rik van der Graaf (ChristenUnie): Ja, voorzitter, dank u wel. Het is verleidelijk om hier te beginnen over dat de ChristenUnie dit jaar ook 25 jaar bestaat. En daar dan uitgebreid over te delen met u allen. Maar goed, daar heb ik veel te weinig tijd voor. Dus we gaan het over wat andere dingen hebben. In deze laatste voorjaarsnota van dit college klinkt een kernzin. En die is voor ons wel heel erg treffend. En valt volgens mij precies ook deze collegeperiode wat ons betreft samen. We besturen in de geest van Sint Maarten. Warmhartig, rechtvaardig en gelijkwaardig. En voorzitter, dat is ook precies het kompas dat wij als ChristenUnie volgen. Ook nu in een tijd van financiële krapte, geopolitieke onrust en maatschappelijke spanningen. En een tijd waarin we helaas heel nadrukkelijk niet vanuit Den Haag, niks vanuit Den Haag hoeven te verwachten. We willen onze stad met zachte kracht en goed bestuur blijven dienen. Besturen in de geest van Sint Maarten betekent oog hebben voor wie het moeilijk heeft. We zien de structurele tekorten in de jeugdzorg aanhouden, ondanks alle inspanningen die daar op dat vlak worden gedaan.

Sharon Dijksma (Voorzitter): De heer Bosch.

David Bosch (UtrechtNu!): Ja, wat is er barmhartig aan als je het elke keer hebt over degene die dat nodig heeft? Utrecht dreigt een straat te worden waar de, laten we het even oneerbiedig noemen, sociale onderklasse en een elite komt te wonen. En de middenklasse die wordt uit het oog verloren. Waar is de barmhartigheid voor die klasse?

Rik van der Graaf (ChristenUnie): Barmhartigheid zit er in dat je kijkt naar waar de grootste kwetsbaarheden zitten. Dus ook in tijden van financiële krapte. In tijden van geopolitieke onrust. In tijden van polarisatie. Dat je kijkt voor welke groepen moeten wij hier in dit stadhuis opkomen. En welke groepen kunnen dat misschien in de stad ook zelf.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Bosch.

David Bosch (UtrechtNu!): Dus de middenklasse kan dat zelf. Dat zijn mensen die niet in de problemen zitten. Dat zijn mensen die niet steeds de rekening krijgen van onder andere de ChristenUnie. Ik vind dat nogal simpel gedacht. Misschien moeten we dus wat meer gaan praten met die mensen.

Rik van der Graaf (ChristenUnie): Juist ook in de middenklasse zitten grote groepen mensen die ook kwetsbaar zijn om allerlei situaties. En juist voor die groepen komen we op. Proberen we

Gemeente Utrecht

woningen te bouwen, juist ook voor die groep. Proberen we dat het doorstroom is. Dus ik weet niet waar de heer Bosch het vandaan had dat we deze groep volledig laten vallen.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Bosch.

David Bosch (UtrechtNu!): Omdat die al jaren massaal de stad verlaten. Kijk eens om je heen, die zijn allemaal naar nieuwe geheimhuis, die wonen in Maasen. En de colleges waar de ChristenUnie heeft gezeten hebben daarvoor gezorgd. Dus net doen alsof dat niet zo is, is ook echt een soort misplaatsen iets, voorzitter.

Rik van der Graaf (ChristenUnie): Natuurlijk zijn er allerlei trends in deze stad waar we ook als ChristenUnie niet direct invloed op hebben. Dat gaat om die huizenprijzen die duurder worden. Dat zijn dingen die je niet gelijk verandert. Daardoor woont misschien niet meer iedereen in de stad die hier een plek had willen vinden. Juist daarom zijn we ook in dit college gestapt om verantwoordelijkheid te nemen, om samen te kijken hoe we ervoor kunnen zorgen dat we die woningen in de stad wel bouwen, zodat er voor deze groepen mensen wel ruimte in deze stad is. Dat is volgens mij precies de verantwoordelijkheid die we hier nemen. Gaat dat altijd één keer goed? Nee. Is er nog heel veel werk in de winkel? Jazeker.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Gaat u verder.

Rik van der Graaf (ChristenUnie): Kinderen die hulp nodig hebben, mogen niet slachtoffers worden van tekorten of beleidscomplexiteit. Het scheidingsloket wat er in Utrecht komt, is een grote stap die goede kant op. Want nog zo vaak zijn kinderen de dupe van verschrikkelijke vechtscheidingen. Dat betekent ook er zijn voor nieuwkomers. Terwijl het Rijk een terugtrekkende beweging maakt, houdt Utrecht vast aan de opvang voor ongedocumenteerden. Dat vraagt moed en verdient onze volle steun. Besturen in de geest van Sint Maarten is ook rentmeesterschap tonen. Zolang arbeidsmigranten bijdragen aan onze economie, vraagt goed bestuur en rentmeesterschap dat Rijk en werkgevers hun regie en verantwoordelijkheid nemen voor fatsoenlijke leef- en werkomstandigheden. Tegelijkertijd zien we dat de gemeente in deze nota terecht een stap terugzet en de samenleving oproept een stap naar voren te doen. Vorig jaar dienden we op deze plek de motie In gebruik de kracht van de samenleving. We zijn blij dat gesprekken die de gemeente sindsdien voerde met maatschappelijke partners, bewonersinitiatieven en ondernemers, laten zien dat er veel bereidheid is om meer verantwoordelijkheid te nemen. Niet vanuit de bezuinigingsdruk die we ervaren, zoals eerder in het debat naar voren kwam, maar vanuit eigenaarschap, gelijkwaardigheid en gezamenlijke ambitie. Dit vraagt om een andere manier van samenwerken met meer ruimte, meer vertrouwen, minder procesdruk en goede relaties. We moedigen het college aan om die lijn door te pakken. Samen stad maken betekent ook samen durven loslaten. Voorzitter, de ChristenUnie zal de keuzes in deze voorjaarsnota toetsen aan deze geest van Sint Maarten en aan het geloof

Gemeente Utrecht

dat een stad als echt sterk is als zij zich richt op gerechtigheid, verbondenheid en hoop.
Voorzitter, de ChristenUnie zal blijven opstaan voor het goede.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Dank u wel. Er is een vraag van mevrouw Passier.

Charlotte Passier (Volt): In deze voorjaarsnota staat dat er geen uitvoering wordt gegeven aan de motie-Plan Einstein. Wat vindt de ChristenUnie daarvan?

Rik van der Graaf (ChristenUnie): Ja, klopt. Bij plan Einstein blijft dat grotendeels overeind en dient het nog steeds als voorbeeld voor heel veel andere plekken waar we asielzoekerscentrum AZC's willen plaatsen. Dus voor mij is dat echt iets goeds wat we daar neer hebben gezet in deze stad. Tegelijkertijd hebben we die bezuiniging gezien. Hebben we daar met elkaar gepuzzeld op een dekking. Die lijkt nu niet volledig. Ook daar zullen wij zeker in de commissie op terugkomen en kijken of we misschien samen met Volt daar een andere dekking voor kunnen vinden.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Oké, dank u wel. Dan gaan we verder met EenUtrecht, de heer Dijkstra.

Gert Dijkstra (EenUtrecht): Utrechters, Raad, Voorzitter. Mijn vraag aan jullie. Van wie is de stad? Mijn boodschap vandaag is helder. Versterk de Utrechtse democratie. Zorg ervoor dat alle Utrechters voelen dat ze erbij horen. En geef bewoners en buurtorganisaties de ruimte. En waarom is deze boodschap urgenter dan ooit? Omdat velen met mij zich nu hele grote zorgen maken over hoe wereldwijd leiders als Trump, Poetin en Orban de democratie ondermijnen, minderheden verdrukken, transgenders uitwissen en kwetsbaar aan hun lot overlaten. En ik zie het ook in Nederland. Wilders noemt rechters knettergek en demonstranten tuig dat het land uit moet. Dat zegt dan de leider van de grootste partij van het land. En waarom kan hij dat zomaar zeggen? Omdat te veel mensen zich in de steek laten voelen door hun eigen overheid. Met de gaswinning in Groningen, de Woekepolis, de toelagenaffaire en De Haag kijkt alleen maar toe. En dan hoor ik, maar in Utrecht is het toch beter? Ja, we doen veel goed, maar ook hier knelt het. De gemeente negeert uitspraken van rechters, daagt bewoners voor de rechter, zoals bij het koffiehuis in Tanswijk. Demonstranten, zoals bij de Plastine actie op de drift, worden onnodig hard aangepakt. Toelagenouders geven een brandbrief, maar voelen zich nog steeds niet gehoord. Bewoners voelen zich aan de kant gezet, bijvoorbeeld bij de visie voor Overvecht. De Rekenkamer geeft de gemeente op participatie een dikke, dikke onvoldoende. Tegelijk wordt bezuinigd op democratie, erbij horen en participatie, terwijl juridische afdelingen wel groeien en zo verliezen mensen vertrouwen.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Paalman.

Gemeente Utrecht

Victor Paalman (Horizon): Dank u wel, voorzitter. Ik moest het even opzoeken, dus daarom duurt het even, maar de heer Dijkstra begon het betoog met wat harde woorden over Trump. Maar toen in deze Raad een motie werd ingediend om voor te stellen dat we onze IT en de persoonsschrijvers van onze inwoners weghalen bij Trump, heeft de heer Dijkstra tegengestemd. Dus ik ben wel even benieuwd hoe dat rijmt met elkaar.

Gert Dijkstra (EenUtrecht): Welke motie was dat?

Victor Paalman (Horizon): Vorige Raad hadden we een motie waarin werd opgeroepen om de IT van Utrecht weg te halen bij de heer Trump. En daar heeft u tegen gestemd. Dus ik was even gewoon benieuwd hoe dat te rijmen valt. Maar toen toch wel terecht te hard worden over de regering Trump.

Gert Dijkstra (EenUtrecht): Dat was één van de laatste vragen die ik had verwacht, moet ik eerlijk zeggen. Of zo halverwege mijn betoog. Ik moet het even terughalen, zeg ik eerlijk. Ik heb daarin heel veel adviezen gehoord op dat moment, ook van het college. Ik heb op dat moment een bewuste keuze gemaakt om daar tegen te stemmen. Maar ik moet het even terughalen, zeg ik eerlijk.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Dat was uw enige vraag. Oké. Gaat u verder.

Gert Dijkstra (EenUtrecht): Opvallend. Maar goed, zo verliezen dus mensen vertrouwen. En als deze Raad dat laat gebeuren, glijdt ook Utrecht af. En wat dan wel? Eén. Versterk de Utrechtse democratie. Sta naast bewoners, niet tegenover hen. Zorg voor sterke lokale media, ruimte voor burgerberaden, gemeenschapsraden en belangenbehartiging. Geef bewoners formele rechten en invloed. En laat zien dat de stem van Utrechters ertoe doet. Twee. Zorg ervoor dat alle Utrechters voelen dat ze erbij horen. Bezuinig dus niet op de aanpak van pesten en discriminatie, op dagbesteding, begeleiding, jeugdzorg of op voorzieningen waar mensen elkaar ontmoeten. Als we gebouwen strak in de verf zetten, maar mensen laten vereenzamen, dan hebben we de prioriteiten verkeerd. Liever een scheef stoeptegels dan een scheef gegroeide samenleving. Drie. Geef buurten en bewoners ruimte. Utrechters doen al veel, van buurthuizen beheren tot groen onderhouden, maar geef hen vertrouwen en middelen om meer te doen. En stop dan met het uitbesteden van publieke taken aan grote commerciële partijen. Dat lijkt efficiënt, maar werkt averechts. Luister naar bewoners, naar wat ze zelf willen doen. Knip gemeentetaken op. Zodat bewoners en buurtorganisaties ze wel kunnen overnemen. Maakt buurten sterker en onze democratie veerkrachtiger. En ja, dit kan gewoon binnen de begroting. Met 5 à 10 miljoen per jaar, minder dan een half procent van de totale begroting, is dit haalbaar. Budgetneutraal en op termijn zelfs besparend. Als EenUtrecht hebben we al twee keer laten zien hoe. En drie keer is scheepsrecht. Dus later dit jaar komen we daar met een tegenbegroting voor 2026. Ten slotte mijn oproep aan u allen. Laat Utrecht de plek zijn waar we samen laten zien dat het anders kan. Een plek waar de overheid je bondgenoot is, geen tegenstander. Een stad waar

Gemeente Utrecht

mensen zichzelf kunnen zijn. Graag hoor ik van raadsleden en stadsbestuur of jullie mijn oproep delen.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Dank. U heeft juist even de laatste stand van zaken naar u doorgestuurd. Dank u wel. Dan is UtrechtNu!, de heer Bosch aan het woord.

David Bosch (UtrechtNu!): Voorzitter, dank u wel. Ik heb een betoog van wel een uur lang, maar ik heb maar 30 seconden. Ik denk dat ik dat moet inkorten. Wat vinden wij van deze voorjaarsnota? Nou, dat vinden wij natuurlijk fantastisch. En dan bedoel ik fantastisch slecht. Wij gaan daar voorstellen op indienen, voorzitter, want ik kan hier echt niks meer over zeggen. Ik denk dat ik in interrupties wel duidelijk heb laten weten wat wij hiervan vinden. Wij staan voor bereikbaarheid. Wij staan voor de middenklasse, ook voor lage inkomenssassen. Dus dat blijft gewoon overeind staan. En ik ga het nu afronden. Dank u wel.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Dank u wel. Wacht even, mevrouw Passier heeft nog een vraag.

Charlotte Passier (Volt): Dank, voorzitter. Dit is natuurlijk wel heel erg kort. Ik zou graag de heer Bosch willen vragen om misschien beknopt de punten te vertellen waarbij hij de aandacht naar uitgaat bij het lezen van deze voorjaarsnota. Een hulpvraag, zullen we maar zeggen.

David Bosch (UtrechtNu!): Dank u wel. We hadden ingeruimd tot één uur, dus de voorzitter geeft mij nu even de tijd, neem ik aan.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Maar geen uur.

David Bosch (UtrechtNu!): Oh, nee. Nou, beknopt staan wij ervoor dat er verkeerde keuzes worden gemaakt op de basis van bereikbaarheid. Vinden wij dat er verkeerde keuzes zijn gemaakt op bewoning, op mensen die in Utrecht geboren en getogen zijn, om hier nog te kunnen blijven wonen. In plaats van allerlei experts en dergelijke hier aan te trekken. Of internationale studenten, om het zo even te noemen. Zo zijn er zoveel van dit soort punten waar wij voor kiezen. Zaken die de heer Sungur ook deels heeft aangekaart. En dan weet u precies waar ik het wel en waar ik het niet over heb. Waar ik mijn mening met hem deel. Dat zijn dingen waar u tegen nu voor staat. Ja, ik kan er nog heel lang over doorgaan, maar dat mag niet van de voorzitter.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Nee, maar dit is volgens mij een beknopt antwoord. Heel goed, dank u wel. Dan gaan wij verder met de fractie van Horizon. Het woord is aan de heer Paalman.

Gemeente Utrecht

Victor Paalman (Horizon): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, het is een veelbewogen jaar geweest. Voor ons continent, voor ons land en voor onze stad. Vorig jaar zou de zon gaan schijnen en geloof ik kunnen we vaststellen dat sinds afgelopen dinsdag ook daadwerkelijk het geval is. Ik kan me heel goed voorstellen dat het afgelopen jaar lastig was voor Utrechters. Utrechters, bij wie solidariteit en naar elkaar toe omkijken in het bloed zit, keken toe hoe hun rechtskabinet ons land te kakken zette en hoe trouwbondgenoten zich tegen ons keerden. Daarom ben ik des te blij dat deze stad, ook ondanks de storm buitenaf, zichzelf verbleven is. Utrecht blijft voor mij die hele bijzondere plek waar nog altijd van zo sprekend is, wat buiten onze stadsgrenzen steeds vreemder wordt. En ik roep u op om daarvoor te blijven waken. Utrecht is niet voor niets de meest aantrekkelijke stad van Nederland en de meest competitieve regio van Europa. We moeten doorgaan met het beleid dat we nu voeren en dat nog beter maken. Voor ons is het belangrijkste dat deze stad een combinatie blijft van vrijheid, veiligheid en creativiteit. Vrijheid om te leven, om te vieren en om te ondernemen. Zonder al te veel regels, met de stad als canvas. Veilig jezelf zijn en geloven wat je wilt. En creativiteit om alles wat Utrecht speciaal maakt, ruim baan te geven. Waar we aan moeten werken is de verschrikkelijke wooncrisis. Mensen willen wonen. Leeftijdsgenoten van mij liggen s 'nachts wakker omdat ze hun huis uit moeten en de kans dat ze een woning in deze stad kunnen vinden nihil is. Mensen die al gelukkig wonen in deze stad staan er misschien iets minder stil bij, maar voor heel veel mensen is dit een realiteit waar ze elke dag mee geconfronteerd worden. Woningbouw is cruciaal, net als het goed benutten van de bestaande woningverraad, hoe extreem dan ook. Elk dak is beter dan geen dak. Daarom gaan we, net als vorig jaar, weer op zoek naar geld die voor, en zullen we hier voorstellen, voordoen. We zijn ook voor een uitdaging qua digitale transformatie. Vorige maand nam deze raad op ons initiatief een motie aan om op te gaan lopen om digitaal zo bevrijd te worden. Sinds dat moment lees je overal het nieuws dat andere overheden in ons land dit goede voorbeeld volgen. Ook vanuit de reacties die ik vanuit de stad en het land gekregen heb, maakt het duidelijk dat dit onderwerp speelt in de samenleving. We zullen daarom voorstellen te doen om de financiële ruimte hiervoor beschikbaar te stellen. Het is belangrijk dat we als Utrecht een pionier blijven en niet, zoals de Voorjaarsnota nu voorstelt, een volger. Voorzitter, u kent mij een tijdje. Wij kunnen vaak het beleid volgen. Wat goed is, houden we goed. En wat beter kan, maken we beter. Dat is de lijn waarmee wij deze voorjaarsnota en deze bespreking ingaan. En daarmee ga ik afsluiten, voorzitter.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Dank u wel. Dan gaan we naar de laatste spreker aan de kant van de Raad. En dat is de heer Zwanenberg.

Pepijn Zwanenberg (Groep Zwanenberg): Iemand moet de laatste zijn en ik heb het stokje overgenomen natuurlijk. Voorzitter, ik ben een gelukszoeker. En ik gok dat ik niet de enige ben in deze zaal, of op onze stad, of op onze planeet. Ik ben onderdeel van een wereldwijde beweging van gelukszoekers. Maar als je in de hel van Gaza opgesloten zit, een meisje in Afghanistan bent, transgender in de Verenigde Staten of gewoon dakloos in onze eigen stad, dan is geluk niet vanzelfsprekend maar een strijd. En dan moet er een overheid zijn die naast je gaat staan. In de voorjaarsnoten zien we gelukkig een gemeentebestuur dat onlangs de financiële tegenwind blijft staan voor medemenselijkheid. Waar de landelijke overheid, in ieder geval tot aan de kabinetsval, likkebaardend droomde van inhumane wetten en regelgeving, kiest Utrecht voor

Gemeente Utrecht

het oplossen van problemen en mensenrechten. Door juist te blijven investeren in opvang en integratie van nieuwe Utrechters en door opvang van ongedocumenteerde mensen te blijven financieren. Ook in het gebied van jeugdgezondheid zijn we blij met de extra inzet, onder andere in wijken als Overvecht en Kanaleneiland. Dat laat zien dat Utrecht ongelijkheid actief wil bestrijden. Maar de tekorten in de jeugdzorg blijven wel zorgelijk. En achter die tekorten zitten natuurlijk gewoon mensen, kinderen, ouders, hulpverleners. Twee jaar wachttijd klinkt ambtelijk misschien nog niet eens zo lang. In het kinderleven is dat natuurlijk wel. Wij vragen het college echt volhardig te blijven richting het Rijk. Dit mag geen Utrechtse bezuinigingsbos worden. Wonen is een mensenrecht, maar het kapitalisme heeft van wonen een verdienmodel gemaakt. Daarom is het goed dat Utrecht probeert de markt te beteugelen en vol inzet op betaalbaar wonen voor iedereen. Toch blijft de woningnood nijpend en broedplaatsen voor kunstenaars en sociale initiatieven blijken steeds opnieuw kwetsbaar bij herontwikkeling. Denk allemaal maar weer terug aan het hele proces rondom DB's. Vorige maand was ik aanwezig bij een drukbezochte Rave voor de Rave-ronde. Zij schreef een vlammen manifest om te strijden voor culturele vrijplaatsen waar diversiteit wordt gevierd en mensen tot bloei kunnen komen. Want Utrecht is van ons allemaal. Op het gebied van duurzaamheid zien we dat Utrecht ambitieus blijft, maar we maken ons enorme zorgen over de netcongestie. Maar de klimaatcrisis is urgent en voor ons blijft het echt van belang dat er altijd een link zit tussen duurzaamheid en klimaatrechtvaardigheid. Maak het eerlijk, doe het samen en doe het nu. Voorzitter, wij kiezen voor een stad waar onze onderlinge verschillen geen risico's zijn, maar een rijkdom die ons verbindt. Waar ruimte is om anders te zijn, want vrijheid voor de een mag nooit onderdrukking van de ander betekenen. Wij staan voor een veelkleurige stad waar solidariteit vanzelfsprekend is. Ik vond geluk in onze mooie stad met ons regenbooggezin en de overmorgen vaar ik mee met de knelprijs. Maar of je nou op zoek bent naar een plek om jezelf te vieren of juist op zoek bent naar een plek om te kunnen schuilen, of je geboren bent aan de Utrechtse dreef of aan de Middellandse Zee, Utrecht is een stad vol gelukszoekers. Want een stad die ruimte maakt voor geluk, maakt ruimte voor mensen. Dank je wel.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Dank u wel. Dan kijk ik naar wethouder Schilderman, die de gelegenheid krijgt om kort een dankwoord uit te spreken.

Susanne Schilderman (College): Een kort dankwoord is dan ook hetgeen waar ik het bij wilde houden. Bedankt voor het mooie levendige debat en alvast de prachtige algemene beschouwingen. Dit belooft volgens mij een hele mooie bespreking te worden in de commissies waar ik en de rest van het college enorm naar uitkijken. We zien u dan.

Sharon Dijksma (Voorzitter): Dank u wel. En dan zal, zoals u weet, het debat verder worden vervolgd in de commissies. En dan zijn we hiermee, denk ik, aan het einde van deze vergadering. We zien op 10 juli wat het resultaat is en de vergadering is gesloten. Veel succes vanmiddag nog en vanavond wellicht voor de leden die in de commissies verder gaan. De vergadering is gesloten.

Gemeente Utrecht